

TILLÆGS-DAGSORDEN

FOR

DET NORSKE ARBEIDERPARTIS 26. ORDINÆRE LANDSMØTE

I KRISTIANIA 24.—27. FEBRUAR 1923

DET NORSKE ARBEIDERPARTIS STILLING
TIL DEN KOMMUNISTISKE INTERNATIONALE

Det norske Arbeiderpartis stilling til Den kommunistiske Internationale.

Den kommunistiske Internationale har siden sidste landsmøde grepet ind i vort partis politik ved den utvidede eksekutivkomité's resolution av 6. juni 1922 (side 31) og ved eksekutivkomitéens aapne brev av 23. september 1922 (side 34). Brevet blev behandlet i centralstyret, som efter at ha mottat en erklæring fra «Social-Demokraten»s redaktør Martin Tranmæl (side 38) avgav en uttalelse i møte 10. oktober 1922, idet centralstyret delte sig i et flertal paa 7 og et mindretal paa 3 medlemmer (side 39).

Paa den 4. verdenskongres møtte som repræsentanter for Det norske Arbeiderparti *Olav Scheflo*, *Emil Stang*, *Oskar Torp*, *Haakon Meyer* og *Rachel Grepp*. Desuten deltok i delegationens arbeide Ungdomsforbundets repræsentanter paa Ungdoms-Internationalens kongres *Axel Zachariassen* og *Rolf Hoimo*. Endelig deltok Landsorganisationens repræsentanter paa Den faglige Internationales kongres *Elias Volan* og *P. Aarøe*. Det norske spørsmål blev forberedt av en av kongressen nedsat kommission, bestaaende av *Bucharin* (formand), *Kuusinen*, *Smeral*, *Samuelsson*, *Urbans*, *Schatzkin* og *Kobjetsky* (sekretær). Derefter blev saken forelagt kongressen, hvor en resolution blev vedtat (side 51).

Kongressen behandlet ogsaa en række andre indre partistridigheter i det franske, det italienske, det tsjeko-slovakiske og det jugoslaviske parti.

Kongressen vedtok en række teser angaaende taktiske spørsmål og vedtok desuten nye statutter for eksekutivkomitéens organisation og fremtidige virksomhet (side 53).

Paa grundlag av disse dokumenter har centralstyret og landsstyret behandlet partiets stilling til Internationalen.

Centralstyrets møter 15.—21. december 1922.

Centralstyret har i møter 15., 17., 20. og 21. december behandlet Internationalens resolution om det norske spørsmål og den 4. kongres' beslutninger forøvrig.

I møtet den 21. december fremla *Tranmæl* et forslag til beslutning, som var underskrevet av centralstyrets medlemmer *Chr. H. Knudsen*, *Thina Thorleifsen*, *Alfred Madsen*, *Martin Tranmæl*, *Knut Eng*, *Ingvald Rastad* og *Ole O. Lian* og av suppleantene *Harry Nilsen*, *Hanna Adolisen*, *Einar Gerhardsen* og *Sverre Johansen*. Derhos var forslaget tiltraadt av

Rolf Hofmo og Haakon Meyer, som erklærte sig enige i hovedsaken. Forslaget lyder saaledes:

Flertallets forslag.

«Centralstyret uttaler, at det av hensyn til partiets enhet og utvikling og av hensyn til tillidsforholdet og samarbeidet inden partiet saavel som forholdet til fagorganisationen ikke kan godta de krav som den 4. kongres stiller til Det norske Arbeiderparti som sektion av Internationalen.

Det gjælder beslutningen om overgang fra en international sammenlutning av nationale partier til et eneste verdensparti, hvor de nationale partier, deres presse, tillidsmænd og medlemmer direkte underordnes eksekutivkomiteen, og de nationale partiers selvstyre enten helt ophæves eller blir en fiktion. Det betyr i realiteten en overgang fra demokratisk til absolut centralisme, og det er et avgjørende brud med tidligere verdenskongressers standpunkt i organisationsspørsmål. Det gjælder videre beslutninger som indebærer at fagorganisationen reelt skal underordnes partiet og den 3. Internationale. Det vil føre til svækkelse av fagorganisationen og arbeiderklassens slagkraft, og vil utvilsomt skade partiets og kommunismens utvikling i Norge.

Hvad beslutningene i det norske spørsmål angaar, er det indlysende at Internationalen væsentlig har holdt sig til ensidige informationer fra partioppositionens side, og har lagt liten vekt paa det ansvarlige centralstyres opfatning.

Det er denne opposition Internationalen anerkjender som sine venner og nærmeste meningsfæller, hvad der gjør stillingen end mere uholdbar for Det norske Arbeiderparti.

Som følge av den nye situation ved de paa Internationalens kongres vedtagne beslutninger, hvorved partiet og dets landsmøte mister sin suverenitet i indre spørsmål, gaar centralstyrets flertal ut fra at partiet ikke længer organisationsmessig vil kunne bli staaende i Internationalen.

Centralstyrets flertal vil dog fastslaa, at den 3. Internationale fremdeles som hittil betragtes som den eneste politiske arbeider-Internationale som Det norske Arbeiderparti vil samarbeide med. Internationalens grundsætninger, masseaktion, raadssystemet og arbeiderklassens diktatur, som er knæsat av partiets landsmøte og av Landsorganisationens kongres i 1920 anerkjendes derfor helt og fuldt som rettesnor for partiets politik.

Hvis landsmøtet tiltrær dette standpunkt, vil man foreslaa at spørsmålet om overgang fra kollektivt til individuelt medlemsskap utstaar til landsmøtet i 1924. Der sættes imens alt ind paa at stabilisere agitator-korpserne og organisere kommunistiske arbeidsgrupper. Det udmerkede arbeide under valgene har bevist, at derved skapes en kjerne inden partiet av bevisste og arbeidende partifæller. Paa denne maate tilveiebringes der ogsaa grundlag for individuelt medlemsskap, forsaavidt landsmøtet i 1924 beslutter omlægning, og organisationsformene utvikles uten at den nuværende organisationsform straks brytes istykker.

Centralstyret nedsætter en komité, som i henhold til ovenstaaende utarbeider forslag til landsmøtet.»

Behandlingsmaaten.

Scheilo advarte mot at centralstyret fattet en «foreløbig» beslutning før saken var færdigbehandlet paa sedvanlig maate, og refererte en erklæring som et mindretal i centralstyret vilde tilføre protokollen, hvis det ovennævnte forslag blev vedtat.

Formanden fremsatte derefter følgende forslag:

«1. Centralstyret behandler resolutionen i det norske spørsmål punktvis for at bringe paa det rene centralstyrets standpunkt til denne.

2. Der nedsættes en komité for at bearbejde den 4. kongres' beslutninger og fremlægge for centralstyret utkast til indstilling til landsstyret.»

Olav Vegheim foreslog, at der ikke træffes nogen beslutning før Internationalens repræsentanter er kommet til Kristiania.

Martin Tranmæl fremsatte følgende forslag:

«Da centralstyret tidligere i 3 samfulde møter indgaaende har drøftet verdenskongressens beslutninger gaar man nu til votering over flertallets forslag.»

Formandens og Vegheims forslag blev derefter forkastet mot 3 stemmer, *Stang*, *Scheilo* og *Halvard Olsen*. (Vegheim har som Ungdomsforbundets repræsentant i centralstyret taleret, men ikke stemmeret.) Derefter blev Tranmæls forslag vedtat mot de samme 3 stemmer. Endelig blev flertallets forslag til uttalelse vedtat mot de samme 3 stemmer.

Mindretallets erklæring.

Mindretallet i centralstyret, *Emil Stang*, *Olav Scheilo* og *Halvard Olsen*, avgav til protokollen følgende erklæring, som ogsaa tiltraadtes av *Elias Volan*, *Jakob Friis* og *Ingvald Larsen*, som har deltat i sakens behandling i centralstyret:

«Likesom i 1918 og 1921 staar Det norske Arbeiderparti atter paa en skillevei. De spørsmål som rettes til partiets medlemmer er nu som ved de to tidligere anledninger: Skal Det norske Arbeiderparti stille sig solidarisk med den russiske revolution, skal partiet staa i politisk organisationsmæssig forbindelse med de øvrige revolutionære partier rundt om i verden, skal Det norske Arbeiderparti betragte sig som et led i det verdensparti som har til maal at virkeliggjøre det verk den russiske revolution har begyndt — eller skal Det norske Arbeiderparti ved at ta *avstand* fra Den kommunistiske Internationale bryte med den revolutionære verdensbevægelse og derved begaa en handling som bare er til glæde og gagn for arbeiderklassens fiender?

Til dette yderst vigtige spørsmål har et flertal i Arbeiderpartiets centralstyre besluttet at ta standpunkt ved en saakaldt «foreløbig» votering, før centralstyret endnu har optat til realitetsbehandling den resolution i det norske spørsmål, som blev vedtat paa den 4. verdenskongres, og før mottagelsen av eksekutivkomiteens brev, som nærmere vil forklare og begrunde resolutionen. Denne forcerte behandlingsmaate av et stort og vidtrækkende spørsmål er i strid med al god praksis i Det norske Arbeiderparti og kan bare virke til at hindre det som sikkert det store flertal av partifæller ønsker, nemlig at de stridende fraksjoner skal nærme sig hverandre og aller helst arbeide sig sammen til enighet og forsoning.

Av de indvendinger mot beslutningene paa den 4. kongres, som er blit anført av centralstyrets flertal og andre partifæller, som staar paa samme side, fremgaar det tydelig, at der hersker stor uklarhet om de foreliggende spørmaal. Der er dem som for alvor tror, at i og med den 4. kongres har Internationalen slaat ind paa en ny politik, som tar sigte ikke paa at frigjøre arbeiderklassen, men paa at undertrykke og umyndiggjøre de enkelte arbeiderpartier, frata dem retten til ethvert initiativ og retten til selvstyre, deriblandt retten til at vælge sine egne tillidsmænd.

Vi kjender meget godt igjen disse misopfatninger i bedømmelsen av Den kommunistiske Internationale. Det var nøiagtig de samme misopfatninger som maatte bekjæmpes efter verdenskongressen i 1920, hvor det blev slaat fast at Den kommunistiske Internationale — i motsætning til den usammenhengende og derfor svake 2. Internationale — skulde organiseres som et verdensparti med partimæssig pligt, orden og disiplin. Sandheten er at den 4. kongres ikke i en eneste av sine beslutninger har brutt med eller gaat utenfor rammen av de beslutninger som blev fattet paa kongressene i 1920 og 21. Paastanden om at Internationalen skal «utnævne» tillidsmænd indenfor de forskjellige partier, grunder sig paa en helt feilagtig opfatning, særlig av behandlingen av det franske spørmaal paa kongressen. Behandlingen av det franske spørmaal er i virkeligheten et praktisk bevis paa rigtigheten av de prinsipper og retningslinjer som blev fastslaat paa kongressen i 1920. I henhold til disse retningslinjer hadde de forskjellige fraksjoner inden det franske parti henstillet til Internationalen at træffe en avgjørelse i de spørmaal, der hersket uenighet om. Paa den sidste franske partikongres negtet venstregruppen at la sig repræsentere i centralstyret. For at gjøre en ende paa den aldeles uholdbare tilstand som derved var indtraadt, besluttet verdenskongressen at det franske partis centralstyre skulde sammensættes efter forholdstalsprincippet. De tre fraksjoner i den franske delegation blev ogsaa enig om en forslagsliste som skal forelægges et ekstraordinært landsstyremøte i januar. Indtil den tid fungerer det nuværende centralstyre.

De norske partifæller som har tat anstøt av kongressens behandling av det franske spørmaal, og som mener at der her foreligger en grund til at bryte med Internationalen og dermed bryte med vort partis politik i de sidste 4 aar, disse norske partifæller bør betænke, at den franske delegation paa verdenskongressen selv stemte for resolutionen og uttalte forvisningen om at beslutningen vilde bli til gagn for det franske parti.

Hvis Det norske Arbeiderparti negter at godkjende beslutningene paa den sidste kongres, kommer vort parti i nøiagtig samme stilling som det italienske parti befandt sig i efter kongressen i 1920. De ulykker for den italienske arbeiderklasse som blev en direkte følge av det italienske partis brudd med Internationalen, bør være os til advarsel og lærdom. Alle revolutionære elementer i Italien beklager nu bruddet i 1920, dette skjæbnesvangre skridt, som splittet partiet og aapnet veien for fascismens hvite terror.

Paa det nuværende tidspunkt, da flertallet i centralstyret har villet gaa til en «forelobig» votering, som i realiteten kan komme til at avgjøre centralstyrets stilling til Internationalen, har som nævnt centralstyret endnu ikke behandlet kongressens resolution i det norske spørmaal.

Ingen vet endnu, hvilken stilling centralstyrets enkelte medlemmer indtar til resolutionen i sin helhet eller til dens enkelte punkter. Vi vet endnu ikke om flertallet vil forkaste resolutionen absolut eller om der er et flertal, som vil godta resolutionen med reservationer, og i tilfælde med hvilke reservationer, om det er saadanne reservationer som Internationalen eventuelt kan gaa med paa.

Vi hadde ventet at centralstyret hadde villet behandlet denne vigtige og alvorlige sak paa en mere organisationsmessig forsvarlig maate. Vi haaber at det landsstyre som snart skal træ sammen, vil opfatte sin opgave paa en anden maate end centralstyrets flertal har gjort. Det samme haab nærer vi til det landsmøte som har den endelige avgjørelse i sin haand. Vi er forvisset om at efterhvert som saken blir diskutert og klargjort, efterhvert som partiets medlemmer faar forstaaelsen av, hvilke dyre interesser der her staar paa spil, saa vil det store flertal møtes i et levende ønske om, at partiet maa bli staaende i Den kommunistiske Internationale, som vi vil skal bli et stort og indflydelsesrikt verdensparti — sterkt nok til at kunne føre arbeiderklassen over hele verden gjennom revolusjonen frem til kommunismen og friheten.»

Protokolltilførsler.

Mindretallet begjærte tilføiet protokollen verdenskongressens beslutninger i det franske og det italienske spørsmål, beslutningen om kommunistenes oppgave i fagbevægelsen og beslutningen i taktikkspørsmålet endnu idag ikke har foreligget hverken i original eller oversættelse for centralstyret. Det eneste materiale til bedømmelse av kongressens almindelige indstilling som har foreligget, er statuttene for eksekutivkomiteens virksomhet samt muntlige referater av beslutningene i de franske og italienske spørsmål.

Flertallet vil i anledning av protokolltilførselene erklære:

Partiets representanter paa verdenskongressen — *Stang, fru Grepp, Torp, Schello* og *Meyer* — har redegjort utførlig for de fattede beslutninger. Der er ikke holdt mindre end 4 langvarige centralstyremøter. «Social-Demokraten» har bragt referater fra de viktigste forhandlinger og meddelelser om alle vigtige beslutninger. Dertil kommer at der i centralstyremøtene er fremlagt en række dokumenter til belysning av Internationalen, særlig i det norske spørsmål. Saaledes er der referert utdrag av den protokol som er ført i den norske kommission.

Efter dette finder flertallet at saken har faat en fuldt ut forsvarlig og organisationsmessig behandling.

Efter de stedfundne voteringer blev det mot to stemmer (*Stang* og *Schello*) besluttet at det passerte skulde offentliggjøres i pressen.

Til medlemmer av den komité som paa grundlag av flertalsbeslutningen skulde utarbeide forslag til landsmøtet valgtes *Martin Tranmæl, Alfred Madsen* og *Chr. H. Knudsen*. *Mindretallet* erklærte at ville utarbeide sit eget forslag.

Landsstyrets møter 5.—9. januar 1923.

Landsstyret har i møter 5., 6. og 7. januar behandlet vort partis stil-
ling til Internationalen. Tilstede var formanden, *Emil Stang, Chr. H. Knudsen, Thina Thorleifsen, Halvard Olsen, Ingvald Rastad, Alfred Mad-
sen, Ole O. Lian, Martin Tranmæl, Olav Schefflo, Knut Eng, Jeanette Ol-
sen, Alfred Vaagnes, Johan Aalberg, Gustav Sundbye, Ivar Ertresvaag,
I. B. Aase, A. Egede-Nissen, Eugene Olaussen, Oscar Nilsen, Ole
Øysang, Oscar Torp, Hans P. Haugli, Ola Fremo og Anton Kristian-
sen*. Desuten har eksekutivkomiteens utsending, *Karl Radek*, deltatt i alle
møter, likeledes deltok medlemmene av centralstyrets delegation ved den
4. kongres, *Haakon Meyer, Rachel Grepp, Zachariassen, Hoimo og Volan*
og centralstyrets suppeanter.

I møtet den 5. januar referertes

indstilling fra centralstyrets flertal ¹⁾

som endte med følgende forslag til beslutning:

I.

a) Landsmøtet fastholder sit medlemsskap i 3. Internationale paa de
betingelser som landsmøtet i 1921 vedtok.

b) Hvis den 3. Internationale ikke kan godta disse betingelser, ønsker
Det norske Arbeiderparti at bli betraktet som en sympatiserende organi-
sation som samarbeider med Internationalen.

c) Spørsmålet om kollektivt eller individuelt medlemsskap utstaar
til landsmøtet i 1924. Den foreliggende indstilling oversendes det nye
styre til yderligere bearbeidelse, hvorefter spørsmålet sendes partifor-
einingene til uttalelse. Det nye styre paalægges at sette al kraft ind paa
at utbygge agitatorskorpene og faa dannet kommunistiske arbeidsgrup-
per i fagforeningene.

II.

a) Spørsmålet Karl Johanssen gir efter de foreliggende opplysninger
ikke anledning til nogen organisationsmæssig forføining.

b) Kristiania Arbeiderpartis forslag om suspension av Halvard Olsen
tages ikke til følge, idet landsmøtet tiltrær Internationalens avgjørelse.

c) Tidsskriftet «Mot Dag» anerkjendes som partitidsskrift under for-
utsætning av at det i likhet med de øvrige anerkjendte partiblade under-
kaster sig partiets kontrol.

d) Foreningen «Mot Dag» kan ikke ansees som en lukket forening,
og man kan derfor ikke kræve den oppløst saalænge den lojalt efter-
kommer de foreliggende organisationskrav og beslutninger som partiet
har fattet.

*

I de øvrige punkter som berøres i den resolution som taktikken,
enhetsfronten, voldgiftsloven, detaljbehandlingen av organisationsspør-
maalet osv. henvises til særindstillingene.

¹⁾ Indstillingen er i sin helhet indtat side 17.

Centralstyrets mindretals forslag.

Fra centralstyrets mindretal forelaa følgende forslag:

Under henvisning til landsstyrets indstilling til landsmøtet i 1921, som uttaler sin tilslutning til Den kommunistiske Internationale som et verdensparti, og idet man konstaterer, at beslutningene paa den 4. verdenskongres er en konsekvent anvendelse av de retningslinjer som blev vedtat paa kongressene i 1920 og 1921, uttaler landsstyret:

1. Det norske Arbeiderpartis medlemsskap i Den kommunistiske Internationale opretholdes.

2. Den resolution i det norske spørsmål som er vedtat paa den 4. kongres, optages til realitetsbehandling av landsstyret. Der nedsættes en komité for at forhandle med eksekutivkomiteens utsending om den praktiske gjennomførelse av kongressens beslutninger.

*

Radek stillet følgende forespørsel til centralstyrets flertal:

Er beslutningen av 21. december i øg med den nye indstilling formelt ophævet?

Tranmæl, *Knudsen* og *Madsen* bekræftet dette, idet de gjorde opmærksom paa, at beslutningen av 21. december var foreløbig og at det nu foreliggende forslag var centralstyrets flertals endelige forslag til landsstyret.

I eftermiddagsmøtet redegjorde *Scheflo* utførlig for mindretallets forslag og uttalte i foredraget, at hvad der end skedde, vilde han og hans meningsfæller bli staaende i partiet. Han haabet den anden part vilde avgi en lignende bindende erklæring.

Tranmæl, som begrundet centralstyrets flertalsindstilling, uttalte bl. a. at han i grunden ansaa det overflødig at svare paa *Scheflos* spørsmål, da han ikke kunde tænke sig, at nogen av flertallets tilhængere vilde bryte med Det norske Arbeiderparti.

*

Debatten blev derefter fortsat i møtet 6. januar. *Radek* kriticerte i et længere foredrag flertallets indstilling. Derefter diskutertes saken, og ved slutten av formiddagsmøtet foreslog *Radek* at forhandlingene skulde utsættes, idet han ønsket at konferere med en komité bestaaende av *Knudsen*, *Stang*, *Scheflo*, *Torp*, *Madsen* og *Tranmæl*, da han ønsket at fremsætte et forslag som muligens kunde bli enstemmig vedtat. *Radek* vilde fremsætte sit forslag i det haab, at begge parter da vilde trække sine forslag tilbake.

Karl Radeks forslag.

I eftermiddagsmøtet fremlagdes følgende forslag av *Radek*:

Landsstyret indbyr landsmøtet til at fatte følgende beslutning:

Det norske Arbeiderparti blir staaende i Den kommunistiske Internationale som en selvstændig sektion og anerkjender de kommunistiske kongressers og eksekutivkomiteens avgjørelser. Partiet gjennomfører disse beslutninger selvstændig, men anerkjender eksekutivkomiteens ret til at

overvaake de enkelte partiers utførelse av verdenskongressens og eksekutivkomiteens beslutninger og direktiver.

Samtidig beslutter landsstyret straks at nedsætte en komité inden sin midte som sammen med eksekutivkomiteens representant skal utarbeide en konkret plan for gjennomførelsen av beslutningene paa den 4. verdenskongres. Denne plan blir at forelægge landsstyret og landsmøtet til behandling.

*

Mindretallet erklærte, at det tiltraadte Radeks forslag og tok sit eget tilbake.

Flertallet meddelte, at det ikke kunde stemme for Radeks forslag, men hadde gjort den forandring i sit eget forslag, at I a og b kom til at lyde saaledes:

«Landsmøtet fastholder sit medlemskap i Den 3. Internationale paa de betingelser som landsmøtet i 1921 vedtok og under forutsætning av at partiet bevarer sin uavkortede ret til at træffe avgjørelser i indre parti-anliggender med landsmøtet som høieste myndighet.»

Radek uttalte, at han uten at kunne foregripe eksekutivkomiteens avgjørelse vilde uttale som sin personlige overbevisning, at vedtagelsen av flertallets forslag maatte føre til aapent brudd med Den kommunistiske Internationale.

I anledning av Radeks uttalelse understreket *Tranmæl* sterkt, at centralstyrets flertal ikke ønsket noget brudd med Internationalen.

Efter forslag av *Ole O. Lian* blev det besluttet at utsætte voteringen til dagen efter.

*

I møtet 7. januar fortsattes diskussionen om de foreliggende forslag. *Oscar Nilssen* uttalte, at han som stillingen var, vilde stemme for Radeks forslag, men at han dog ønsket en protokolltilførsel, som ogsaa *H. Haugli* hadde tiltraadt saalydende:

«Oscar Nilssen ønsker tilføiet protokollen, at han er enig i de krav centralstyrets flertal har stillet til Internationalen om at der maa bli utvist den største forsigtighet i spørsmålet om partiets reorganisation. Nilssen deler ogsaa flertallets syn paa spørsmålet om betydningen av de økonomiske kampe i forhold til det parlamentariske arbeide. Endelig vil Nilssen ha uttalt som sin overbevisning, at centralstyrets flertal ikke ønsker et brudd med Internationalen.»

Aalberg og *Vaagnes* uttalte likeledes at de vilde stemme for Radeks forslag.

Erklæring fra Radek.

Ved slutten av formiddagsmøtet avgav Radek paa eksekutivkomiteens vegne følgende erklæring:

«Eksekutiven har aldrig sat sig til maal at ophæve de kommunistiske partiers selvstændighet. Den har altid forstaat at Internationalen bare kan være sterk hvis de kommunistiske partier selvstændig, ut fra egen erkjendelse og vilje driver en rigtig kommunistisk politik. Men des-

værre er situationen inden Den kommunistiske Internationale den, at der i de forskjellige landes kommunistiske partier forekommer avvikelser til høire og venstre fra den rigtige vei. Derfor er det nødvendig at de internationale kongresser og den av dem valgte E. K. griper ind paa grundlag av den internationale arbeiderbevægelses fælles erfaringer og forsøker at korrigere disse feil. E. K. har aldrig trodd at dette kan ske blot og bart gjennem en beslutning av E. K., men at dens beslutninger bare da vil bli ført ut i livet, hvis massen av partimedlemmene blir overbevist om rigtigheten av E. K.s holdning.

Ut fra dette erklærer jeg, at enhver frygt for at beslutningene paa den 4. kongres betyr indledningen til en suksessiv ophævelse av de internationale sektioners selvstændighet er fuldstændig ubegrundet. Det norske parti har, likesom enhver anden sektion av Internationalen, ret til selvstændig at ordne og lede alle sine anliggender. Bare i de tilfælder, hvor E. K. mener at det norske partis avgjørelser er urigtige eller ukommunistiske har E. K. ret og pligt til at gripe ind. Den vil i saadanne tilfælder sætte sig i forbindelse med det norske parti, omhyggelig studere meningsdivergensene og først træffe sin avgjørelse paa grundlag av hele materialet. For disse avgjørelser maa saa det norske parti bøie sig, ti hvis man tilhører en Internationale maa dens avgjørelser gjennomføres. E. K.s avgjørelser kan det norske parti altid appellere til den internationale kongres som er den høieste instans for alle kommunister og alle kommunistiske partier. Der kan ikke gives hverken nogen absolut international centralisme eller nogen absolut partiselvstændighet, hvis der skal gives en Internationale. Sektionenes selvstændighet paa grundlag av og indenfor rammen av Den kommunistiske Internationale er en nødvendighet saavel i den norske som i den internationale arbeiderbevægelses interesse.

Radek uttalte at han mente at ha bragt paa det rene at hans forslag hadde flertal i landsstyret. Imidlertid vilde han i høi grad foretrække om landsstyret kunde komme til enighet om at stemme for hans forslag. Han vilde derfor endnu i sidste time indtrængende henstille til centralstyrets flertal om de ikke nu efter den av ham avgitte erklæring kunde stemme for hans forslag.

Erklæring fra centralstyrets flertal.

I eftermiddagsmøtet fremla centralstyrets flertal følgende erklæring:

«Centralstyrets flertal — Chr. Holtermann Knudsen, Martin Tranmæl, Thina Thorleifsen, Alfred Madsen, Knut Eng, Ole O. Lian og Ingvald Rastad — finder ikke at eksekutivkomiteens repræsentant, Radeks, forslag og erklæring helt dækker de krav som efter vor mening maa stilles i spørsmålet om de nationale partiers selvbestemmelsesret i indre parti-anliggender. Men Radeks erklæring indebærer saa store garantier, at stillingen er væsentlig ændret efter de første meddelelser man fik fra Internationalens 4. verdenskongres.

Av den grund og av hensyn til partiets enhet og til de forestaaende faglige kampe, som kræver en samlet arbeiderfront, erklærer vi at ville stemme for Radeks forslag.

Efter dette forutsætter man at partiet kan opretholde de beslutninger som sidste landsmøde vedtok i spørsmålet om den demokratiske centralisme og forholdet til fagbevægelsen.»

Landsstyremedlemmene H. Haugli, John Aalberg, Oscar Nilssen, Oscar Torp og Anton Christiansen hadde git denne erklæring sin tilslutning, hvorved Oscar Nilssens og Hauglis tidligere refererte protokolltilførsel bortfalt.

Radeks forslag vedtoges derefter enstemmig.

Efter forslag fra *Radek* vedtoges enstemmig følgende

resolution om partistriden.

«Landsstyret erklærer, at diskussion om stridsspørsmål i den norske og den internationale arbeiderbevægelse bare er til nytte for partiet, idet den styrker den kommunistiske bevissthet hos arbeidermassene.

Landsstyret beklager, at denne diskussion fra enkelte partifællers side er blit fort i en saa personlig form, at samhörighetsfølelsen inden partiet derved er bragt i fare. Landsstyret opfordrer alle partifæller til i fremtiden at føre diskussionen paa en saklig maate.

Landsstyret fordømmer paa det skarpeste at enkelte partifæller, istedet for at øve en saklig kritik mot Den kommunistiske Internationales beslutninger, naar de ansaa kritik nødvendig, har kritisert paa en maate som ikke var egnet til at styrke tilliden til Internationalen og Det norske Arbeiderparti som en avdeling av Internationalen. Landsstyret opfordrer partipressen til ikke at gi plads for saadanne angrep, men gi plads i sine spalter for saklige diskussionsindlæg fra repræsentanter for de forskjellige synspunkter inden partiet.»

Den norske resolution.

Landsstyret behandlet 9. januar — efter forberedelse av en komité — verdenskongressens resolution i det norske spørsmål punkt for punkt:

Efterat ha mottat kommissionens beretning beslutter kongressen:

1. *At gjøre det norske broderparti opmerksom paa nødvendigheten av en nøiagtigere gjennomførelse av alle Internationalens beslutninger, saavel de som fattes av kongressene som de der fattes av de utøvende organer.*

Dette punkt foranlediget ikke nogen bemerkning.

2. *Kongressen fordrer, at reorganiseringen paa grundlag av individuelt medlemsskap blir gjennomført senest inden et aar efter det førstkommende partilandsmøte. Om den praktiske virksomhet og resultatene paa dette arbeidsomraade skal eksekutivkomiteen informeres periodisk, ikke sjeldnere end en gang hver anden maaned.*

Radek avgav følgende

erklæring:

Kongressens norske resolution hadde til formaal at styrke det norske parti derved at ethvert medlem direkte og bevisst skal tilhøre partiet.

Derav følger, at reorganisationen av partiet bør gjennomføres saaledes, at ikke bare en liten gruppe av arbeidere kunde forbli i partiet. Derfor maa man først drive en systematisk agitation og propaganda i fagorganisationen, bedriftene og pressen for reorganiationen av partiet. I alle fagforeninger maa der i den anledning dannes agitationsgrupper som driver agitation for reorganisationen under ledelse av partistyrerne. Efter en viss tid skal der bli foretat en prøveregistrering av partimedlemmer. Alt efter resultatet kan man slutte sig til, enten saken allerede er moden til gjennomførelse av individuelt medlemsskap eller man først maa agitere videre. Det er tænkkelig, at det kollektive medlemsskap i en overgangstid blir bibeholdt, mens det individuelle system indføres. De direkte medlemmer blir da gjældende som de aktive partimedlemmer. Samtidig maa der utarbeides en plan for partiets og dets presses finansiering. Skulde ved energisk, ivrig arbeide fra partiets side resultatet bli det, at partiet efter et aar med ren samvittighet kan si til Internationalen, at det endnu ikke har været mulig at gaa over til direkte partimedlemsskap uten at risikere, at partiet mister sin proletariske massekarakter, er det klart, at hverken eksekutiven eller kongressen vil kunne bebreide det norske parti mangel paa disiplin. Eksekutivkomiteen og kongressen vil da maatte gi Det norske Arbeiderparti en ny frist til fullførelsen av arbeidet.

Landsstyret vedtok enstemmig følgende

beslutning:

1. Det norske Arbeiderparti beslutter paa grundlag av landsstyrets tidligere indstilling at omlægge sin organisationsform fra kollektivt til individuelt medlemsskap. Der sættes al kraft ind paa at omorganiseringen kan ske snarest, og om mulig inden et aar.

2. Fagforeningsmedlemmer som staar tilsluttet partiet gjennom sin fagforening, maa avkræves en erklæring om de ønsker at bli staaende i partiet saa længe den nuværende organisationsform opretholdes, og om de ønsker at fortsætte som medlemmer efter en utvikling fra kollektivt til individuelt medlemsskap.

3. Efterhvert som man har skaffet sig den nødvendige oversigt, gaar man under ledelse av de stedlige partistyrer til omlægning av organisationen. By- og fylkespartienes styrer maa i forstaaelse med centralstyret paase at omlægningen foregaar paa en parti- og organisationsmessig forsvarlig maate.

4. Partiets centralstyre leder arbeidet for omorganiseringen, sender ut ensartede spørrekort og paaser at der overalt følges en bestemt og ensartet arbeidsplan.

5. Der sættes straks igang en omfattende propaganda i partiets presse og organisationer for at gjøre medlemmene fortrolig med nødvendigheten av omorganiseringen. Denne propaganda ledes av centralstyret.

6. Under reorganiseringarbeidet maa partiet holde sig skarpt for øje, at partiet bevarer karakteren av et proletarisk masseparti.

3. *Hvad pressens indhold angaar, er partiet forpligtet til straks at gjennomføre de tidligere verdenskongressers beslutninger og etterkomme*

*de direktiver, som er git i eksekutivkomiteens brev av 23. september. De socialdemokratiske navne paa partiavisene maa ændres i løpet av 3 maa-
neder regnet fra avslutningen av Den kommunistiske Internationales kongres.*

Landsstyret vedtok enstemmig følgende

beslutning:

Landsstyret beslutter, at «Social-Demokraten»s navn forandres fra 1. april 1923. Centralstyret bemyndiges til at bestemme navnet efter at ha forelagt navnespørsmålet for Kristiania Arbeiderpartis representantskap. Saken forelægges landsmøtet til approbation.

*4. Kongressen bekræfter rigtigheden av eksekutivkomiteens standpunkt hvad paavisningen av partirepresentantenes parlamentariske leil an-
gaar. Kongressen er av den mening, at de kommunistiske parlamentsmed-
lemmer selvfølgelig staar under partiets kontrol og partipressens kritik.
Men denne kritik maa altid være saklig og kameratslig.*

Dette punkt foranlediget ikke nogen bemerkning fra landsstyrets side.

*5. Kongressen anser det tilladelig og nødvendig i kampen mot det
samlede bourgeosi at utnytte motsætningene mellem storkapital og stør-
bønder paa den ene side og arbeiderbønder paa den anden side. Kampen
om bønderne maa være en av hovedopgavene for Norges proletariske parti.*

Dette punkt gav heller ikke anledning til nogen bemerkning. Man for-
utsætter at landsmøtet behandler den parlamentariske taktik.

*6. Kongressen bekræfter endnu en gang at parlamentsfraktionen saa-
velsom alle partiets presseorganer absolut og uforbeholdent maa under-
ordnes partiets centralstyre.*

Dette punkt foranlediget ikke nogen bemerkning. Bestemmelsen om
partiets presse gjør det nødvendig, at landsstyret foreslaar for landsmøtet
at foreta de nødvendige ændringer i partiets love.

*7. Gruppen «Mot Dag», som er en lukket forening, blir oppløst. Det
er selvfølgelig fuldt tillatt at der bestaar en kommunistisk studentergruppe,
som er aapen for enhver kommunistisk student og staar under central-
styrets fulde kontrol. Tidsskriftet «Mot Dag» blir partiorgan paa betin-
gelse av at dets redaktion blir valgt av Det norske Arbeiderpartis central-
styre i forstaaelse med Den kommunistiske Internationales eksekutiv-
komité.*

Landsstyret vedtok enstemmig følgende

beslutning:

Landsstyret tar til etterretning at organisationen «Mot Dag» maa
være en aapen organisation som driver propaganda blandt intellektuelle.
Landsstyret henvender «Mot Dag»s oppmerksomhet paa den særlige nød-
vendighet av at drive dette arbeide i de tekniske skoler og blandt teknikere.

De kommunister, som arbeider i «Mot Dag», er tilsluttet partiet efter de vanlige regler.

8. *Kongressen godtar kamerat Halvard Olsens appel, og da han er en gammel og trofast partiifælle, arbeider og meget aktiv partiifunktionær, gjenindsætter kongressen ham i hans rettigheter som partimedlem, men konstaterer uttrykkelig urigtigheten av hans optræden paa metalarbeidernes kongres.*

Landsstyret vedtok enstemmig følgende

beslutning:

Landsstyret aksepterer den rehabilitering av partiifælle Halvard Olsen, som den norske kommission paa den 4. kongres foretok. Landsstyret ser i dette personlige tilfælde et resultat av den ufuldkomne organisation av det kommunistiske arbeide i fagforeningene. De kommunistiske arbeidsgrupper maa gjøre sit arbeide i den nærmeste føling med de kommunister, som er indvalgt i fagbevægelsens ledelse. De kommunistiske fagforeningsførere maa paa det omhyggeligste gjøre de kommunistiske arbeidsgrupper klar over den organisatoriske stilling inden fagforeningene, da kommunistene bare ved at ta omhyggelig hensyn til fagforeningenes organisatoriske behov kan vinde fagforeningsmedlemmenes tillid.

Landsstyret uttaler sin tillid til Halvard Olsen og sin overbevisning om at han i fremtiden vil arbeide i nærmeste forbindelse med kommunistene i sin organisation.

9. *Kongressen beslutter at utelukke Karl Johanssen fra Den kommunistiske Internationale og Det norske arbeiderparti.*

Landsstyret vedtok enstemmig følgende

beslutning:

Da det har vist sig, at Karl Johanssen ikke er medlem av partiet, kan den 4. kongres' beslutning om hans utelukkelse ikke gjennomføres. Karl Johanssen kan, da han ikke er partimedlem, ikke skrive i «Social-Demokraten» om parti-politiske spørsmåal.

10. *For at skape en bedre forbindelse mellem Det norske Arbeiderparti og eksekutivkomiteen og forsaavidt mulig at overvinde konflikten uten rivninger, gir kongressen den fremtidige eksekutivkomité i opdrag at sende repræsentanter med fuldmagt til det førstkommende partilandsmøte.*

11. *Kongressen gir eksekutivkomiteen i opdrag at utarbeide et brev som forklarer den foranstaaende resolution.*

12. *Den foreliggende resolution og eksekutivkomiteens brev skal offentliggjøres i alle partipressens organer og bekjendtgjøres for alle partiorganisationer før valget til neste partilandsmøte finder sted.*

Punkt 10—12 foranlediget ingen bemerkning.

I henhold til de saaledes fattede beslutninger indstiller landsstyret at landsmøtet fatter følgende

beslutning:

Det norske Arbeiderparti blir staaende i Den kommunistiske Internationale som en selvstændig sektion og anerkjender de kommunistiske kongressers og eksekutivkomiteens avgjørelse. Partiet gjennomfører disse beslutninger selvstændig, men anerkjender eksekutivkomiteens ret og pligt til at overvaake de enkelte partiers utførelse av verdenskongressens og eksekutivkomiteens beslutninger og direktiver.

Landsstyrets beslutninger i anledning av verdenskongressens resolution i det norske spørsmåal bifaldes.

Centralstyrets flertals forslag til landsstyret.

Paa de sidste aars partilandsmøter, hvor spørsmålet om Internationalen er blit behandlet, er der *enstemmig* blit tat sterke reservationer med sigte paa at bevare partiets suverænitet i indre spørsmaal. Dette er blit gjort for saavidt mulig at opretholde partiets enhet, tillidsforholdet og samarbeidet med fagorganisationen, og for at sikre at partiet kan være en *virkelig kampduelig del av Internationalen*.

Paa landsmøtet i 1918 besluttedes at Det norske Arbeiderparti skulde «melde sig ind i Zimmerwald-Internationalen, uten dog at bryte med den gamle, den anden Internationale. Man vilde først se om der var mulighet for dens reorganisation paa socialismens og klassekampens grund, før man tok endelig stilling til spørsmålet om at forbli eller træ ut».

I mars 1919 blev den 3., Den kommunistiske Internationale dannet i Moskva.

Internationalens retningslinjer, med landsstyrets indstilling, blev behandlet av det ekstraordinære landsmøte i Kristiania, juni 1919.

Landsstyret foreslog:

1. Det norske Arbeiderparti betragter sig som uttraadt av den 2. Internationale.
2. Partiet indmeldes, *med de forbehold, som er tat i præmissene*, i Den kommunistiske Internationale.

I præmissene anførtes:

«*Det norske Arbeiderparti forbeholder sig indenfor rammen av de bærende principper for den nye internationale fuld bevægelsesfrihet.*» Saaledes vil man med henblik paa en raadsforfatning her i landet straks slaa fast som en selvfølgelighet, at de arbeidende bønder og fiskere skal ha den samme organisationsret og indflydelse som de øvrige arbeidere, idet heletat at *alle* medlemmer av raadene, hvilken yrkesgruppe de end tilhører, stilles helt likt.

Partiet forbeholder sig endvidere at ta stilling til militærspørsmålet ut fra det principielle syn de tidligere landsmøter har hævdet og under hensyntagen til de særegne forhold i et litet land, som har staaet utenfor krigen.

Landsstyrets forslag blev vedtat av landsmøtet.

I juli—august 1920 blev den 3. Internationales 2. kongres avholdt i Moskva. De 21 betingelser og retningslinjene (Moskvatesene) blev behandlet av vort partis landsmøte i mars 1921.

Landsstyrets flertal, 20 medlemmer foreslog:

«Under henvisning til de sidste landsmøters anerkjendelse av raads-systemet, arbeiderklassens diktatur og masseaktionen som det avgjørende middel i klassekampen og *med tilslutning til den begrundelse landsstyret har gitt*, akcepterer Det norske Arbeiderparti som avdeling av Den kommunistiske Internationale de retningslinjer, beslutninger og betingelser som blev vedtat paa Internationalens 2. kongres.»

I landsstyrets begrundelse er der tat en række forbehold i viktige spørsmåal. Det heter saaledes:

«— Med hensyn til Moskva-kongressens beslutninger kan der fra vore partiforhold reises indvendinger mot eller tvil om nødvendigheten av enkelte beslutninger og særlig de mange detalj-bestemmelser i tesene. En virkelig Internationale maa stille store krav til hver enkelt tilsluttet organisation. *Men disse organisationer maa ha en viss bevægelsesfrihet og ha anledning til at indrette sig efter de givne forhold netop for at kunne opfylde sine forpligtelser utad som indad.*

Dette erkjendes ogsaa av Den kommunistiske Internationales 2. kongres, idet der i optagelsesbetingelsene uttales:

«Den kommunistiske Internationale og dens eksekutivkomité vil i hele sin virksomhet ta hensyn til de forskjelligartede forhold, under hvilke de enkelte partier maa kjæmpe og arbeide og *bare fatte beslutninger av almengyldighet i saadanne spørsmåal hvor dette er mulig.*

Denne almenbetragtning gir Det norske Arbeiderparti sin ubetingede tilslutning. —»

I det viktige spørsmåal om partiets organisationsform hadde partiets delegation paa kongressen i Moskva tat forbehold, og Schefflo fremla en erklæring herom. Der blev holdt en konferanse i Halle med Sinovjev, hvori Kyrre Grepp, Schefflo og Trammæl deltok for partiet. I landsstyrets indstilling heter det herom:

«Før delegationen reiste, behandlet centralstyret stillingen til 3. Internationale. I spørsmålet om organisationsformen erklærte styret sig enig med repræsentantene paa Moskva-kongressen i, at paa det nuværende tidspunkt, da den norske arbeiderklasse staar foran store politiske kampe, er det umulig at gaa til en total omlægning av organisationsformen. Selvfølgelig er centralstyret klar over at i en revolutionær epoke trenger den norske arbeiderklasse, likesom arbeiderne i andre land, et kommunistisk parti, som er saa maalbevisst, mobilt og strengt disiplinert som mulig. *Men centralstyret mener, at under de nuværende forhold kan denne bevægelighet og disiplin bedst opnaes ikke ved en omlægning men ved en utbedring og videreutvikling av den organisation vi har.*

Eksekutivkomiteens formand erklærte sig enig i denne betragtningsmaate og i at Det norske Arbeiderparti opretholdt sin nuværende organisationsform, særlig under hensyntagen til at styret vilde foreslaa indførelse av reservationsret og -pligt.»

Partiets central- og landsstyre har ogsaa siden landsmøtet i 1921 været optat med arbeidet for at konsolidere partiet efter splittelsen, og utbedre og videreutvikle den organisation vi har. Arbeidet er blit optat med dannelse av agitationskorps og kommunistiske arbejdsgrupper. Det udmerkede arbeide under valgene er ogsaa efter vor mening et bevis for, at der paa denne linje er opnaadd gode resultater. Der er skapt en kjerne av bevisste og arbeidende partifæller, og derved dannes ogsaa grundlag for en eventuel overgang til individuelt medlemsskap, om landsmøtet saa beslutter.

Det skal slaes fast, at hvad der i tiden fra sidste landsmøte er blit gjort for at utbedre og videreutvikle den organisation vi har, ikke mindst skyldes centralstyrets flertals initiativ og arbeide. Hvilke særlige anstrengelser har centralstyrets mindretal, Stang, Scheilo og Halvard Olsen gjort f. eks. for at danne arbejdsgrupper eller for at planlægge og paa-skynde overgangen til individuelt medlemsskap?

Om den demokratiske centralisme uttales i landsstyrets indstilling:

«I optagelsesbetingelsene kræves at de tilsluttede partier skal bygges op paa grundlag av den demokratiske centralisme.

Herom uttales i «Det kommunistiske partis opgaver»:

«Hovedprincippet i den demokratiske centralisme bestaar i, at *de høiere partiinstanser vælges av de lavere, at alle forskrifter fra den overordnede instans er ubetinget bindende for de underordnede instanser, og i at der eksisterer et sterkt particentrum hvis autoritet for alle tillidsmænd er almindelig anerkjendt i tiden mellem partikongressene.»*

Det norske Arbeiderparti har altid erkjendt nødvendigheten av en fast organisation og en sterk koncentration av kræftene. Denne nødvendighet blir mer og mer indlysende efterhvert som man kommer ind i en revolutionær epoke. Men man vil samtidig paa det sterkeste understreke nødvendigheten av en aktiv partivirksomhet, nødvendigheten av at alle nye spørsmåal — naar det er anledning til det — forelægges medlemmene til prøvelse, at particentret maa bæres oppe av medlemmene tillid og at enhver tendens til byraokratisme eller funktionærvælde ubønhørlig maa tilbakevises. —»

Og videre uttales at

«Under centralledelsens kontrol har de enkelte partiavdelinger det fulde ansvar for partiets virksomhet inden sin kreds.»

Denne forstaaelse av den demokratiske centralisme mener flertallet

er rigtig. Vi anerkjender ikke bare at *forskrifter* fra Internationalen er ubetinget bindende, men ogsaa beslutninger i *internationale spørsmaal eller om internationale aktioner*. Vort partis vilje — og evne — f. eks. da det gjaldt at følge parolen om den internationale generalstreik (21. juli 1919) var ikke mindre end de andre kommunistiske partiers. Kanske den var større, som følge av vor organisationsform. Men de nye beslutninger indebærer at de underordnede partiinstanser kan bli opnævnt av de høiere, og at der kan gripes ind i rent lokale eller nationale detaljspørsmaal ikke bare med forskrifter, men med endelige beslutninger. De enkelte avdelinger faar derved ikke længer den fulde ledelse eller det fulde ansvar for partiets virksomhet inden sin kreds.

Partioppositionen har sterkt forbrutt sig mot bestemmelsen om at «particentret maa bæres oppe av medlemmenes tillid —.» Der ropes op om lojalitet mot Internationalen, men den nærmeste myndighet, partiets centralstyre, mistænkeliggjøres og angripes paa en illojal maate.

Om de «illegale organisationer» uttaler landsstyret:

«I statutterne for den 3. Internationale paalægges det alle partier at danne illegale organisationer. Den norske delegation stemte imot denne bestemmelse i statuttene. Dog naturligvis ikke av principielle grunde. Delegationen mente bare at dette var *et spørsmaal som helt burde overlates til de enkelte partiers avgjørelse.*»

Landsmøtet tok ogsaa forbehold med hensyn til partiets navn.

Om stillingen til fagbevægelsen uttalte styret i anledning av konferansen med Sinovjev bl. a.:

«Samarbeidet mellem parti- og fagorganisation har været betinget av et gjensidig tillids- og likestillethetsforhold. De to bevægelser har fuldt anerkjent hinandens organisations- og aktionsmæssige uavhengighet og suverenitet. *Dette forhold maa fremdeles anerkjendes og oppretholdes som et uravikelig grundlag for det fortsatte samarbeide.*

Fagforeningsmedlemmer som staar tilsluttet partiet, maa i sin politiske virksomhet i fagforeningene opfylde de forpligtelser som partiet paalægger sine medlemmer.

Eksekutivkomiteens formand erklærte sig fuldt ut enig i centralstyrets opfatning. *Han fremholdt uttrykkelig, at tesene ikke forutsætter nogen overhøihet fra partiets side over fagbevægelsen.* Internationalen regner med den kjendsgjerning, at jo sterkere, klarere og mere maaltbevisst partiet blir, desto større kommunistisk indflydelse vil det kunne øve paa hele arbeiderbevægelsen.»

Centralstyrets flertal er fremdeles av den opfatning som landsmøtet enstemmig sluttet sig til i 1921 om forholdet mellem parti- og fagorganisation, og som krævedes opretholdt som et «ufravikelig» grundlag for det fortsatte samarbeide. Man kan frygte for at en ændring i dette forhold vil føre til svækkelse av fagorganisationen og arbeiderklassens slagkraft, hvilket igjen vil skade partiets og kommunismens utvikling i Norge.

Vi mener ved disse citater at ha godtgjort, at partiets landsmøte ikke betingelsesløst har sluttet sig til den 3. Internationale. Vi oppfatter det som centralstyrets baade ret og pligt mellem landsmøtene at hævde partiets opfatning og synsmaater, indtil et nyt landsmøte træffer andre beslutninger.

Det er videre vor opfatning, at de reservationer som er blit tat, har været ærlig ment, og har været diktert av ønsket om at skape et sterkt og maalbevisst kommunistisk parti, ut fra hensyn til partiets traditioner og de i vort land herskende forhold. Enkelte har den opfatning, at de forskjellige forbehold bare var «smurning», som skulde faa indmeldelsen i Internationalen til at gli lettere ned. Denne letsindige og ansvarløse opfatning vil centralstyrets flertal paa det mest bestemte ta avstand fra.

Den kommunistiske Internationale holdt sin 3. kongres i juni—juli 1921. De retningslinjer og beslutninger som blev vedtat, er endnu ikke blit behandlet av vort landsmøte. Skylden for dette er ikke centralstyrets. Landsmøte var berammet til avholdelse i september 1922, men blev ikke avholdt, idet eksekutivkomiteen grep ind forlangte landsmøtet utsat. Av samme grund er andre vigtige spørsmal, som f. eks. partiets organisationsform, ikke blit behandlet.

Den almindelige opfatning inden centralstyret var ogsaa at den 3. kongres' beslutninger ikke foranlediget særlige bemerkninger fra vort partis side. De indebar ingen yderligere centralisering av magten og stillet ikke specielle krav til Det norske Arbeiderparti.

Den 4. verdenskongres i november 1922 har vedtat nye teser — statuter — for Den kommunistiske Internationales organisation og reorganisering av eksekutivkomiteens arbeide og videre virksomhet.¹⁾ Kommis-

¹⁾ Statuttene for eksekutivkomiteens organisation og fremtidige virksomhet er trykt som bilag, side 53.

sionens formand, Eberlein, begrundet forslaget «med at fremhæve nødvendigheden av en strengere disciplin og en skarpere kontrol. Den 2. Internationale var et avskrækkende eksempel paa, hvad føderalismen ledet til. *Føderalismen maa fuldstændig utryddes av Den kommunistiske Internationale.*»

Centralstyrets flertal vil bemerke:

Det som særmerker den 4. verdenskongres er beslutningene om overgang fra en international organisation til et internationalt parti. De nationale partier blir dermed i virkeligheten ophævet, og vi forstaar det slik at de enkelte landspartiers selvstyre i rent indre spørsmål enten ophæves eller blir en fiktion.

Eberlein slog da ogsaa fast i sin indledning, at

«Føderalismen (selvstyret) maa fuldstændig utryddes av Den kommunistiske Internationale.»

Sinovjev fastslog i sin avslutningstale, at

«Den kommunistiske Internationale nu for første gang er et virkelig verdensparti.»

Ernst Meyer (Tyskland) fastslaaer i «Intern. Pressekorrespondenz» at

«Den kommunistiske Internationales eksekutivkomité i fremtiden maa arbeide som centralkomité for ett verdensparti, og ikke kan være rent føderalistisk sammensat.»

Og det svenske medlem av eksekutivkomiteen, Z. Höglund, fremholder i «F. D. Politiken» at

«— Gjennem den nylig avholdte Moskva-kongres har der fundet sted en yderligere skjærpet centralisering av Internationals organisation med tendens til fuldstændig at ophæve de nationale partier og gjøre dem bare til underavdelinger av det eneste kommunistiske parti: Internationalen, og med eksekutiven som uindskrænket leder av samtlige underavdelinger (nuværende partier). Denne tendens er i og for sig rigtig fra kommunistisk synspunkt, men den forutsetter saa kommunistisk gjennemsyrede partier, at de neppe eksisterer hverken i Skandinavien eller andre steder med undtagelse av Rusland, og den forutsetter ogsaa ikke bare en overordentlig kvalificert eksekutiv, men ogsaa overordentlige organer for denne. Saadanne organer har man ikke altid hat, særlig ikke naar det gjaldt informationer over de enkelte partiers virksomhet. —»

I tesene av 1920 brukes uttrykkene en «international organisation», et «internationalt parti» og et «kommunistisk verdensparti» om hinanden som betegnelser for Den kommunistiske Internationale. Derved er der

skapt uklarhet om Internationalens organisationsform, og uklarhet om, hvilken myndighet Internationalen og dens organer (eksekutivkomité og befuldmægtigede utsendinger etc.) skal ha i de enkelte partier og deres indre, nationale eller rent lokale, spørsmål. Der maa lægges vekt paa, at der ikke har været anledning til at ta standpunkt til verdenskongressenes dagsorden paa forhaand, saa de enkelte landspartier, deres styrer og medlemmer har praktisk talt ingen adgang hat til at gi sin mening tilkjende herom og gjøre sin vilje gjældende.

Vort grundsyn har været og er fremdeles det, at et levende parti, en arbeidende, aktiv og kampduelig del av den internationale arbeidersammenslutning, maa bygges op *nedenfra opad*. De enkelte arbeidere maa trækkes til arbeidet i sine partiforeninger, maa faa utfolde sit personlige initiativ og sin arbeidslyst, maa ha selvstyre i sine avdelinger i rent indre, lokale spørsmål. Vort parti, Det norske Arbeiderparti er bygget op paa denne *föderative basis*, ikke som et enhetsparti, men som en sammenslutning av samorganisationer i byer og fylker med landsmøtet som høieste myndighet. Partiets central- og landsstyre vaaker over at partiets virksomhet ledes i overensstemmelse med lovene og landsmøtets beslutninger, og veileder samorganisationene i politiske og agitatoriske spørsmål. Men ellers har samorganisationene et utstrakt selvstyre i sine egne, indre anliggender, vælger sine tillidsmænd uten indblanding og ordner sig paa et frit grundlag, medmindre der i særskilte saker utbedes veiledning eller avgjørelse av de høiere instanser, eller der sker brudd paa partiets program og prinsipper.

Paa dette grundlag trækkes flest mulige arbeidere aktivt ind under organisationens kultur og dens kontrol. Solidariteten og klassebevissthetten utvikles, medlemmene opdrages til at handle i forstaaelse med hinanden. Partiet blir ikke en menighet av blindt troende, men en virkelig kampduelig enhet indenfor Internationalen.

Den revolutionære arbeiderbevægelse har altid lagt tyngdepunktet paa den direkte aktions linje. Derfor har de 3 sidste landsmøter fastslaaet at «partiet anser masseaktion i dens forskjellige former som det avgjørende middel i kampen for socialismen».

Følgen av denne opfatning er at der maa lægges den aller største vekt paa at utvikle og revolutionere fagorganisationen. Man vil ikke som forholdene er her i landet kunne sætte igang nogen politisk eller revolutionær masseaktion uten fagorganisationens aktive medvirken.

Men skal det lykkes at faa gjort den faglige bevægelse til et revolutionært instrument, maa det skaffes plads for det personlige og lokale

initiativ, der maa skapes grobund for nye tanker og alt det voksterlige inden arbejderklassen.

Samtidig med at fagorganisationen udbygges saa den blir en kamporganisation, maa der dannes nye kontrolorganer som med støtte i fagforeningene kan udvikles til økonomiske produktions- og forvaltningsorganer i et arbeiderstyret samfund.

Dette forudsætter imidlertid at de enkelte organer under hensyntagen til enheten og fællesskapet faar anledning til det størst mulige selvstyre. Det udvikler ansvarsbevisstheden og slagkraften og gir hele arbeiderbevægelsen et trygt og sikkert grundlag.

Den strenge centralisme fører til en undervurdering av det grundlæggende arbejde med arbejdspladsen som udgangspunkt. Centralismen leder til en sterkere vurdering av de overordnede organer. Det blir en organisering fra toppen og nedad isteden for omvendt. Dette syn leder igjen til en overvurdering av det renpolitiske og parlamentariske arbejde, i strid med de retningslinjer vort landsmøte har fastslaaet. Masseaktionslinjen forudsætter saaledes at partiet i fagorganisationens utbygning og revolutionering ser en av sine viktigste opgaver. Men dette kræver igjen at der er bred plads for personlig, lokalt og nationalt selvstyre indenfor rammen av en sterk international organisation.

Vor opfatning av Den kommunistiske Internationale som et proletariats verdensparti, er, at Internationalen og dens organer maa føre tilsyn og kontrol med de enkelte avdelinger — landspartier — og utfærdige forskrifter for deres virksomhet, samt ha besluttende myndighet i internationale spørsmål, og naar det gjælder fælles internationale aktioner (som 21. juli-aktionen). Men forøvrig maa de enkelte landspartier beholde sit selvstyre i indre og lokale anliggender, og naar det gjælder internationale paroler (som enhetsfronten) maa der være adgang til at praktisere en national tilpasning, alt efter de raadende økonomiske, politiske og organisationsmæssige forhold i vedkommende land. En lignende «national tilpasning» maa ogsaa kunne anvendes i tilfælde der blir vedtat et eneste program for det kommunistiske verdensparti. En altfor stram centralisme vil kunne medføre en tilsvarende skematisering av program, paroler og direktiver. Med god grund kan man frygte for, at det vil svække de enkelte avdelinger og derved svække selve Internationalen og skade arbejderklassen i dens kamp.

Ved de beslutninger som den sidste kongres har vedtat, er den internationale sammenslutning av kommunistiske partier omdannet til ett verdensparti med eksekutivkomiteen som uindskrænket leder av samtlige underavdelinger (nuværende partier). Derved er opstaat en ny situation som landsstyret og landsmøtet maa ta stilling til.

Det heter, som foran anført, i optagelsesbetingelsene av 1920, at Internationalen og dens eksekutivkomité vil «bare fatte beslutninger av almengyldighet i saadanne spørmaal hvor dette er mulig». Denne almenbetragtning gav partiets sidste landsmøte sin «ubetingede tilslutning». De nye organisationsteses og den senere tids praksis staar i strid med hvad der i 1921 var landsstyrets og landsmøtets opfatning av Internationalens organisation og dens myndighetsomraade.

Om man anerkjender ideen om den sterkest mulige centralisering av magten som rigtig fra et kommunistisk synspunkt (som Z. Höglund gjør) og altsaa vil tilstræbe en fuldstændig utryddelse av al føderalisme indenfor Internationalen, saa er det dog selvsagt, at dette ikke vil kunne opnaaes fra oven, bare ved en kongresbeslutning. En saadan utvikling i retning av absolut centralisme maa i tilfælde fremmes nedefra opad. Først maa der skapes en sterkere centralisation, en strammere disciplin, en ubetinget lojalitet indenfor det enkelte landsparti. Det er forutsætning for at en centralisation i international maalestok kan være virkelig holdbar, og ikke naar det gjælder resultere i sammenbrudd. Det synes os, som om centralismen indenfor det russiske kommunistiske parti, et parti som flere gange har deltat i revolution, og som i mange aar har arbeidet under den skarpeste borgerkrig, direkte er blit overført paa Internationalen, uten at der er blit tat nødvendig hensyn til de forhold andre landspartier har arbeidet og utviklet sig under.

Anmassende vilde det være at sidestille Det norske Arbeiderparti med det russiske kommunistiske parti. Sikkert er det, at indenfor vort parti er der ikke en slik centralisme, og ledelsen har ikke den absolute myndighet som er nødvendig for at den internationale centralisme kan bli effektiv. Det er en let sak at si ja til det som er vedtat av den sidste kongres. Ærlighet forpligter dog til at fremholde, hvor vanskelig det blir at praktisere, slik som de virkelige organisationsforhold idag er.

Som eksempler paa det nye organisationssystems virkninger i praksis kan anføres enkelte avgjørelser i det norske spørmaal.

Som bekjendt var det besluttet at holde landsmøte i september 1922. Pludselig kommer der telegrafisk paalæg fra eksekutivkomiteen om at landsmøtet maa utstaa til efter verdenskongressen. Uten at der var konferert med centralstyret herom.

Eksekutivkomiteen besluttet et par maaneder før verdenskongressen at tilstille det norske parti et brev, hvori det bl. a. kræves, at Karl Johanssen fjernes fra partiet. Kongressen besluttet at ekskludere ham, tiltrods for en enstemmig henvendelse fra den norske delegation om at ordne spørsmålet ved et fortrolig brev til centralstyret. Eksklusionen skal iverksettes uten at beslutningen behøver at gaa gjennom det norske parti.

Det er utvilsomt at spørsmålet K. J. i agitationsøiemed har faat altfor store dimensioner. Man kan ikke tiltræ kravet om at fjerne Johanssen fra partiet. Det vil vel i realiteten si at fjerne ham fra «Social-Demokraten». Ifølge centralstyrets flertals opfatning har redaktøren ansvaret for det politiske stof i bladet. Forsaaavidt er det bare en parti-ansvarlig politisk mand i avisen, nemlig redaktøren. De øvrige medarbeidere skriver under ansvar for redaktøren, som igjen staar til ansvar overfor centralstyret og partiet.

Førøvrig anser flertallet spørsmålet K. J. for ordnet paa en for partiet og Internationalen tilfredsstillende maate ved at han selv har bedt sig fritat for at skrive artikler om kommunistisk politik.

Kongressen behandler og avgjør ogsaa en «appel» angaaende Halvard Olsen. Rørlæggernes Forening i Kristiania foreslog ham suspendert for 1 aar. Det blev fraraadet av Kristiania Arbeiderpartis styre og av centralstyret. Men Kristiania Arbeiderpartis repræsentantskap veltok forslaget. Centralstyret har dog ikke effektuert beslutningen. Det er utvilsomt, at Halvard Olsen har forbrutt sig mot Moskva-tesenes klare bestemmelser paa dette punkt. Men i en saa viktig sak mente vi, at landsstyret, eventuelt landsmøtet, burde ha avgjørelsen. Men kongressen behandler en «appel» som ingen vet hvem der har indsendt, og beslutter at «gjenindsette» Halvard Olsen i de tillidshverv han allerede har, og som ikke er blit fratat ham. Nogen betryggende organisationspraksis kan ikke dette sies at være.

Centralstyrets beslutning i møte 17. oktober lyder:

«Kristiania Arbeiderpartis beslutning om Halvard Olsens suspension,

blir at forelægge for landsmøtet til avgjørelse. Indtil landsmøtets avgjørelse foreligger, fortsætter Halvard Olsen i sine tillidshverv i partiet.

Efter centralstyrets opfatning, og efter kongressens beslutning, ansees denne sak op og avgjort.

I beslutningen om tidsskriftet «Mot Dag» kræves at

«det blir partiorgan paa betingelse av at dets redaktion blir valgt av Det norske Arbeiderpartis centralstyre i *forstaaelse med den kommunistiske Internationales eksekutivkomité.*»

Naar E. K. vil ha direkte indflydelse over «Mot Dag»s red. maa vel dette krav ansees at indeholde den realitet, at E. K. ogsaa vil ha direkte indflydelse over den øvrige partipresses redaktører. Hvad der gjælder partipressens tillidsmænd gjælder ogsaa de øvrige tillidsmænd inden partiet. Det indebærer en meget sterk centralisering av magten. Internationalen har for tiden neppe organer til at en slik indgripen i de rent indre forhold kan bli forsvarlig skjøttet. Det vil skape utryghet og derved kunne skade mer end gagne.

Tidsskriftet «Mot Dag»s utgivere — foreningen Mot Dag — som staaer tilsluttet Det norske Arbeiderparti gjennom Kristiania Arbeiderparti, søkte ifjor om at tidsskriftet maatte bli anerkjendt som partitidsskrift. Dette viser at foreningen var villig til helt at underordne sig partiets kontrol. Landsstyret mente imidlertid, at tidsskriftet vilde ha lettere for at fylde sin særopgave om det ikke var partianerkjendt. Denne beslutning uttrykte ingen uvilje overfor selve foretagedet. For landsstyret bevilget samtidig 500 kroner til tidsskriftets drift.

Som forholdene nu har utviklet sig mener centralstyrets flertal, at det rigtigste vil være at tidsskriftet «Mot Dag» anerkjendes som partitidsskrift og stilles under partiets kontrol i samme forstand som de øvrige partianerkjendte blade.

I Spørsmålet foreningen «Mot Dag» vil centralstyrets flertal uttale: Det kan ikke erkjendes at foreningen «Mot Dag» er en «lukket forening». Der er dannet tilsvarende foreninger blandt andre grupper. Og saalænge foreningen «Mot Dag» lojalt retter sig efter partiets love og beslutninger, er det ikke grund til at kræve den opløst.

Angaaende valg av vort partis medlem i E. K. kom der fra delegationen telegrafisk henstilling til centralstyret om at komme med forslag paa en repræsentant som kunde bo i Moskva. — Vi gik ut fra, at det kun-

de bidra væsentlig til at lette samarbeidet mellem centralstyret og Internationalen, om man fik en i Moskva fastboende repræsentant som repræsenterte flertallets synsmaater, og det var desuten helt utelukket at en stortingsmand kunde bo i Moskva. Centralstyret (undtagen Friis) stod enig om at foreslaa Haakon Meyer som repræsentant med Alfred Madsen som varamand. Kongressen tok intet hensyn til dette forslag, men valgte Olav Scheflo. Partiets fungerende formand Emil Stang henvendte sig personlig til Sinovjev for at hindre valget av centralstyrets kandidat og han stemte mot centralstyrets forslag og for Olav Scheflo.

Det røber liten vilje til loyalitet mot en partibeslutning og liten vilje til at bedre partiets forhold til Internationalen. Og Internationalen har hermed vist, at den i slike tilfælder ikke tar tilbørlig hensyn til de enkelte avdelingens opfatning.

Den norske arbeiderbevægelse var under krigen blandt de fremste i arbeidet for Zimmerwald-retningen. Vort parti sluttet sig tidlig til Zimmerwald-Internationalen, og var av de første større partier naar det gjaldt tilslutning til Zimmerwalds arvtager, den 3. komm. Internationale. I revolutionens første og vanskelige tid, under og i aarene efter krigen, har vort parti den hele tid staat paa den russiske arbeiderrepublikks side, for revolutionen og for den 3. Internationale, den eneste politiske arbeider-internationale vort parti vil samarbeide med. Landsmøtets beslutninger om godkjendelse av masseaktionen, raadssystemet og arbeiderklassens diktatur har vi opfattet som Internationalens grundsætninger og anerkjendes helt og fuldt som rettesnor for partiets arbeide. Vort partis enhet og styrke har vi opfattet som en del av Internationalens styrke. Det Internationalen trænger er ikke enkelte kritikløse medløpere. Den har bruk for et sterkt parti som naar det gjælder kan ta sin tørn.

Meningene kan være delte om hvordan et slikt parti skal bygges op, og om det sidste aars arbeide har gaat i den rigtige retning.

Men Internationalens ledelse har ingen reel grund hat til at underkjende centralstyrets flertals gode vilje. Den har væsentlig holdt sig til oppositionen, og lagt liten vekt paa flertallets opfatning. Tilliden maa være gjensidig skal den være holdbar.

I henhold til foranstaaende er det indlysende*at Det norske Arbeiderparti ikke kan godta de nye krav som stilles til de nationale partier som seksjoner av den 3. Internationale. At ophæve Det norske Arbeiderpartis selvstyre i indre anliggender vil føre til ophævelse av selve partiet, — til

skade for den norske arbeiderklasse og til skade for Internationalen. Forutsætningen for at arbeiderne politisk kan hævde sig her i landet, er at arbeiderne bevarer sit parti som en stor, sterk og handlekraftig enhet. Vi kan ikke gjøre meget i internasjonale spørsmåal. Men vi pligter at gjøre det vi evner, ikke mindst av hensyn til os selv. Men da er det ogsaa en nødvendig forutsætning at vi utbygger og styrker vort parti.

Naar vi derfor paany skal ta stilling til Internationalen, maa svaret bli det samme som i 1921: *Det norske Arbeiderparti ønsker at opretholde sit medlemsskap i den 3. Internationale, men paa de betingelser som vort sidste landsmøte vedtok.* En oppgivelse av disse betingelser vil virke svækkende og oppløsende paa partiet, og vi vil ikke være istand til i gjerning at utføre Internationalens paalæg. Fra et internasjonalt saavel som nasjonalt synspunkt maa det avgjørende være at utvikle de kommunistiske partier slik at de i *handling* kan vise sig sin oppgave voksen.

Der er ikke nogen i Det norske Arbeiderparti som ønsker brudd med Internationalen. Det føler vi os overbevisst om. Men hensynet til partiet, dets enhet, indflydelse og økonomi tilsier alle ansvarlige partifæller at gaa varsomt frem naar det gjælder indførelse av en organisationspraksis, som bryter med partiets bedste traditioner. Det norske Arbeiderparti kan ikke opgi sit selvstyre uten at det tilfører sig selv stor skade, og derigjennem ogsaa skader Internationalen.

Man vil derfor rette den sterkeste appel til Internationalen om fremdeles at godta de vilkaar hvorpaa vort parti fik opretholdt sit medlemskap efter tesenes vedtagelse i 1920.

Hvis Internationalen av hensyn til konsekvensene overfor andre partier ikke finder at kunne godta disse betingelser, uttaler Det norske Arbeiderparti ønsket om at bli betraktet som en sympatiserende organisation, som vil samarbeide med Internationalen i alle vitale arbeiderspørsmåal. Vort partis stilling til Internationalens politik — til masseaksjonen, raadsystemet og diktaturet — er i alle tilfælder uforandret. Likeledes vor stilling til den russiske revolution og den russiske sovjetrepublik.

Det maa være en oppgave for alle partifæller at sætte al kraft ind paa at videre utvikle og styrke vort parti og fremme dets oppbygning paa grundlag av den demokratiske centralisme, som godkjendt av partiets landsmøte i 1921. En av de mest paatrængende og nærmest liggende oppgaver er utbygningen av vore agitationskorps, dannelse av kommunistiske arbeidsgrupper i fagforeningene og stabilisering av partiets økonomi. Dette arbeide kræver mindst et aar. Man vil derfor foreslaa at spørsmålet om kollektivt eller individuelt medlemsskap utstaar til landsmøtet i 1924. Ved

denne forenkling av opgavene vil man kunne naa langt. Dertil kommer at det vil være nyttig at det nye styre faar anledning til paanyt at gjen-nemgaa det foreliggende forslag til nye organisationsformer, før det blir optat til endelig behandling og avgjørelse.

Under henvisning til foranstaaende vil man indby landsmøtet til at fatte følgende

beslutning:

I.

a) Landsmøtet fastholder sit medlemsskap i 3. Internationale paa de betingelser som landsmøtet i 1921 vedtok.

b) Hvis den 3. Internationale ikke kan godta disse betingelser, ønsker Det norske Arbeiderparti at bli betragtet som en sympatiserende organisation, som samarbeider med Internationalen.

c) Spørsmålet om kollektivt eller individuelt medlemsskap utstaar til landsmøtet i 1924. Den foreliggende indstilling oversendes det nye styre til yderligere bearbeidelse, hvorefter spørsmålet sendes partiforeningene til uttalelse. Det nye styre paalægges at sette al kraft ind paa at utbygge agitatorskorpene og faa dannet kommunistiske arbeidsgrupper i fagforeningene.

II.

a) Spørsmålet Karl Johanssen gir efter de forliggende opplysninger ikke anledning til nogen organisationsmessig forføining.

b) Kristiania Arbeiderpartis forslag om suspension av Halvard Olsen tages ikke tilfølge, idet landsmøtet tiltrær Internationalens avgjørelse.

c) Tidsskriftet «Mot Dag» anerkjendes som partitidsskrift under forutsætning av at det i likhet med de øvrige anerkjendte partiblade underkaster sig partiets kontrol.

d) Foreningen «Mot Dag» kan ikke ansees som en lukket forening, og man kan derfor ikke kræve den opløst saalænge den lojalt efterkommer de foreliggende organisationskrav og beslutninger som partiet har fattet.

I de øvrige punkter som berøres i den resolution — som taktikken, er.hetsfronten, voldgiftsloven, detaljbehandlingen av organisationsspørsmålet o. s. v. — henvises til særindstillingene.

Den utvidede eksekutivkomites resolution av 6. juni 1923.

Den kommunistiske Internationales utvidede eksekutivkomité har gransket stillingen i Det norske Arbeiderparti og har vedtat følgende resolution:

1. I sin stræben efter at begyde en realpolitisk parlamentarisk virksomhet har Det norske Arbeiderparti delvis kommet til at gi den liberale regjering en betinget støtte. Denne politik har ført til saadanne fænomener som at et medlem av centralstyret, partifælle Lian, er reist til Genua-konferansen som regjeringens ekspert, til vedtagelse av en provisorisk voldgiftslov samt til understøttelse av regjeringen i enkelte andre spørmaal. Disse fænomener lar sig neppe adskille fra den gamle reformistiske politik. De er rigtignok blitt motivert med hensynet til visse arbeiderinteresser, men de har dog i sidste instans været egnet til at ofre andre, viktigere arbeiderinteresser. De for denne politik ansvarlige norske partifæller har uten tvil bestræbt sig for at tjene den revolutionære klassekamps interesser. Men deres praktiske feil har skadet disse interesser. Med tilfredshet er den utvidede eksekutiv blitt bekjendt med, at Det norske Arbeiderparti av egen erfaring og egen overbevisning er kommet til erkjendelse av, at det er nødvendig at revidere den parlamentariske politik, som partiet hittil har ført. Den utvidede eksekutiv uttaler haabet om at dette maa ske snarest mulig.

2. Spørsmålet Lian maa altsaa bedømmes i sammenheng med de ovenanførte kjendsgjæringer i Det norske Arbeiderpartis hittidige politik. Det er blitt fastslaaet, at der i partiet ikke er blitt reist nogen protest mo Lians reise til Genua. Derigjennem har hele partiet solidarisert sig med dette skridt. Efter den utvidede eksekutivs opfatning var dette skridt feilagtig og skadelig. Men i betragtning av den nu fastslaaete omstændighet, at ikke Lian alene kan gjøres ansvarlig for det, beslutter den utvidede eksekutiv at annullere E. K. K. I.s tidligere beslutning, som angik Lian som person og dermed at betrakte dette personlige tilfælde som likvidert.

3. Vedtagelsen av voldgiftsloven i det norske storting var en feil. Den har ikke, saaledes som de norske partifæller antok, hat tilfølge at deres eget partis kampstilling overfor kapitalistklassen er blitt styrket, den har tvertom fremkaldt meningsstridigheter i partiets egne rækker. I betragtning av den nuværende situations store vanskeligheter i den norske arbeiderbevægelse forstaar vistnok den utvidede eksekutiv at sette pris paa de ansvarlige norske partifællers bestræbelser for at beskytte arbeiderne mot forhastede, alt for tunge kampe. En ansvarsløs skinradikalisme, som hver dag søker at ofre arbeiderorganisationenes kampkraft i ubesindige kampe, og som derfor er imot enhver lovmæssig beskyttelse av arbeidsvilkaarene, kan ikke regne paa nogen støtte hos Den kommunistiske Internationale. Noget ganske andet er dog bestræbelsene

for at forsvare arbeidernes kampfrihet mot den borgerlige stats lovmæssige indskrænkninger. Dette forsvar er en pligt for alle kommunister, og paa grund derav var netop denne voldgiftslov fra begyndelsen av meget betænkelig. Erfaringene hittil fra voldgiftsrettens praksis i Norge har ogsaa vist, at det var for-gjæves at haabe den fordelene ved voldgiftslovens beskyttelse skulde vise sig større for arbeiderklassen end den slette følge av loven at handlingsfriheten blev bundet. Dette blir nu temmelig alment erkjendt av lovens tidligere forsvarere, og ingen av dem har tat tilorde for nogen fornyelse av den provisoriske lov. Av hensyn dertil ser den utvidede eksekutiv ingen grund til mer at gripe ind i dette anliggende.

4. Understøttelsen av en borgerlig regjering strider mot den proletariske enhetsfronttaktik, fordi den paa den ene side vækker mistillid hos de revolutionære arbeidere til det kommunistiske parti og paa den anden side styrker tiltroen hos de tilbakeliggende arbeiderkredse til bourgeoisiet og altsaa ikke er egnet til at samle de bredeste masser av proletariatet til denne klassekamp og i det øiemed at opfordre saavel socialdemokratene av den 2. og 2½-Internationalen som ogsaa syndikalistene osv. til i forbund med os at føre kampen for fælles paroler, for arbeiderklassens viktigste livsinteresser. Det er i Norge utvilsomt store utsigter til gjennom denne taktik at opnaa gode resultater for proletariatets revolutionære klassekamp. Naturligvis ikke i den forstand, at de bevisste høiresocialister og syndikalister skulde forvandle sig til egne, revolutionære klassekjæmpere. Nei, en saadan illusion behøver man ikke at hengi sig til. Tvertom vil sikkert før eller senere mange av deres førere avsløre sig som desertører og forrædere eller som feige og vaklende overfor den proletariske enhetsfront. Men det store flertal av deres tilhængere kan gjennom vore alvorlig mente opfordringer til fælles kampe og gjennom disse kampe selv bli vundet for den proletariske revolution. Paa den anden side gir vort norske broderpartis herskende stilling i sit lands arbeiderbevægelse større garantier end i mange andre land for at tilpasningen av den proletariske enhetstaktik ikke vil sætte det kommunistiske partis selvstændighet eller dets revolutionære førerrolle i fare.

Til trods herfor har det i Norge, likesom i enkelte andre land, forekommet en venstreradikal ængstelighet og en uklar opposition mot enhetsfronttaktikken. Oppositionen finder i den officielle henvendelse av vore opfordringer til det socialdemokratiske parti eller til de syndikalistiske organisationer et usømmelig «organisatorisk samrøre». Det behøver imidlertid i virkeligheten ikke at være tilfælde. For seierrikt at kunne gjennomføre enhetsfrontens taktik maa det kommunistiske parti, hvor vigtige livsinteresser for proletariatet kræver en fællesoptræden av alle arbeiderorganisationer, ha politisk mot til at henvend sig til de fiendtlige arbeiderorganisationer, at føre forhandlinger med deres repræsentanter og ledende organer, efter omstændighetene endog at danne en blok, et forbund til gjennomførelse av fælles aktioner, uten derfor i ringeste grad at la partiets organisatoriske leler politiske selvstændighet bli indskrænket. Idet det skrider videre paa denne linje, bør vort parti være beredt til under visse omstændigheter at gaa til dannelsen av en regjerende blok av repræsentanter for alle arbeiderpartier og andre arbeiderorganisationer, til deltagelse i en arbeiderregjering for derefter gjennom dette mellemstadium paa veien i den videre utvikling av den revolutionære klassekamp at naa frem til proletariatets diktatur. Gjennom en modig og maalbevisst gjennomførelse av denne taktik kan vort parti, uten at opgi sin faste

revolutionære ledelse eller at mildne sin kritik av de ikke-revolutionære arbeiderførere, opnaa de bedste muligheter til fuldstændig og anskuelig at avsløre disse vankelmot og forræderi og at skille dem fra deres arbeidertilhengere. En kommunistisk opposition, som gjennom sin uklare, venstreradikale ængstelighet desavouerer og forstyrrer denne ekte revolutionær-marxistiske taktik og undergraver arbeidernes tillid til sin egen partiledelse under tilpasningen av denne taktik, gjør arbeiderklassen under dens seierrike gjennomførelse av den revolutionære klassekamp en utilgivelig bjørnetjeneste.

5. Den utvidede eksekutiv forpligter alle norske kommunister til paa den forestaaende fagforeningskongres at kjæmpe for umiddelbar tilslutning til Den røde Fagforeningsinternationale.

6. Den utvidede eksekutiv uttaler forventningen om, at den alt tidligere fattede beslutning angaaende forandring av navnet paa centralorganet og flere andre av Det norske Arbeiderpartis aviser blir utført uten nølen.

Den kommunistiske Internationales eksekutivkomité.

G. Sinovjev. N. Bucharin. B. Smeral. O. W. Kuusinen.

Brev fra eksekutivkomiteen av 23. septbr. 1922.

E. K. for K. I. har med stor interesse, men ogsaa med stor forudring fulgt den partistrid som i de sidste maaneder har fundet sted i Norge. Der har i denne strid forekommet ting, som E. K. ubetinget maa ta standpunkt til, og det er E. K.s ønske, at ogsaa partiets centralstyre, eventuelt landsstyret og landsmøtet maa ta standpunkt dertil.

E. K. har det indtryk at partilivet i Norge er sterkt influert av en mangelfuld kommunistisk disciplin. Selv i en forholdsvis saa liten sak som spørsmålet om navneforandring for hovedorganet har partiet trods gjentagne opfordringer endnu ikke utført E. K.s beslutning. Avisen utkommer fremdeles med titelen «Social-Demokraten». Vi protesterer paa det mest avgjorte mot denne forsømmelse.

Hvad indholdet i partipressen angaar kommer der mangelen paa partidisciplinen paa forskjellige maater til uttryk, ikke bare i det «selvstændige» tidsskrift som utgives av den kommunistiske studenterforening «Mot Dag», men ogsaa i partiets hovedorgan «Social-Demokraten», særlig i artikler av dets medarbeider Karl Johanssen. Han skriver haanlig om Den kommunistiske Internationale og om de partifæller i Norge som er den internationale solidaritet hengiven. Derimot ytrer forfatteren av disse artikler sig med venlig forstaaelse f. eks. om de tyske høiresocialister. Han kritiserer ovenfra nedad Kominterns politik overfor Serati-partiet i Italien. Gjennem sine tvetydige bemerkninger i anledning dommen mot de socialrevolutionære, har han git den borgerlige presse velkommen næring for dens agitation mot Sovjete-Rusland. Med fuldkommen berettigelse har ungdomsorganet «Klassekampen» protestert mot disse Karl Johanssens skadelige angrep. «Social-Demokraten» forsøker at avfeie «Klassekampens» redaktørs ungdommelighet. Os forekommer det derimot at den stilling som «Klassekampen» indtok ved den anledning var fuldkommen riktig og vel begrundet. «Social-Demokraten» forsvarer Karl Johanssen, idet den tar til orde for retten til «fri kritik». «Social-Demokraten» burde imidlertid vite at retten til at øve kritik ikke er ubegrænset for et kommunistisk organ, men at den strækker sig nøiagtig saa langt som kritikken er til nytte for partiet, for Internationalen og derigjennem for hele arbeiderklassens klassekamp.

Foruten disse angrep paa Internationalen har «Social-Demokraten» rettet heftige angrep mot stortingsfraksjonen. Hvordan kan dette hænge sammen? Har ikke Det norske Arbeiderparti et styre, som er ansvarlig overfor partikongressen og som i alle vigtige spørmaal bestemmer stortingsgruppens holdning? Og har ikke gruppen altid optraadt efter partistyrets direktiver? Det har den sikkert. Men hvordan kan da partistyret tillate at partiets hovedorgan gang paa gang angriper stortingsgruppen, hvilket selvfølgelig er egnet til at skåpe en stemning inden arbeiderklassen mot den og at undergrave den tillid som er nødvendig for dens frugtbare virksomhet? Saa længe stortingsgruppen ikke vægrer sig for at

følge partiets eller partistyrets direktiver har gruppen ret til at kræve en lojal støtte fra partipressens side. Saa snar en partiavis ikke efterkommer dette krav, men tar afstand fra partiets optræden ved visse anledninger, er det partistyrets pligt at skride ind. Selv om redaktionen er av dne mening, at partiet i et bestemt spørsmaal har begaaet feil, er det dens pligt lojalt at underordne sig den trufne avgjørelse og dermed ogsaa den partiivlje som fandt sit uttryk i partiets kompetente instanser. Redaktionenens stilling er ikke ensbetydende med en suveræn overinstans, men den maa likesom alle andre partiinstanser være underordnet partiets fælles vilje. Først naar partistyret, stortingsfraksjonen og hovedorganet virker i en og samme retning, kan der opstaa den nødvendige kraft i partiets politik. Dette burde forlængst være en selvfølgelig ting for et kommunistisk parti. Den kommunistiske bevægelse har jo fra begyndelsen av oyeralt kjæmpet mot opportunistenes krav om en eneraadig «frihet» for partipressen og parlamentsfraksjonen og mot lokale partiavdelingers separatisme. Beslutningene paa K. I.s 2. og 3. kongres, som ogsaa er vedtat av Det norske Arbeiderparti, er i denne henseende fuldkommen klare.

Selvfølgelig kan der i partikredse finde sted diskussioner og drøftelser saavel angaaende parlamentsfraksjonens virksomhet som angaaende partiets virksomhet forøvrig. Men diskussioner i partikredse er dog i tilfælde av de skarpeste meningsdivergenser noget ganske andet end oppløsning av selve grundlaget for et samlet partiarbeide gjennom angrep fra udisciplinerte journalisters side foran øinene paa hele den fiendtlige verden.

F. eks. i spørsmålet om voldgiftsloven kunde der selvfølgelig være meningsforskjel blandt kommunistene. Det var meget forstaaelig, ti det dreiet sig her om et vanskelig taktisk spørsmaal. Ogsaa eksekutiven har i dette spørsmaal tat et andet standpunkt end Det norske Arbeiderpartis partistyre og stortingsfraksjonen. Derigjennem vilde dog E. K. ikke paa nogensomhelst maate uttale, at de norske partifæller i centralstyret og stortingsfraksjonen ikke er gode kommunister, men at de ogsaa i dette spørsmaal bestræbte sig for at vareta den revolutionære klassekamps interesser, om de end i løsningen av spørsmålet efter E. K.s mening hadde tat feil; med den sidste beslutning av landsstyret i dette spørsmaal, hvorefter det som et taktisk spørsmaal skal avgjøres i fælles forhandlinger mellem partistyret og K. I.s E. K., er E. K. helt ut enig. Endnu mindre vilde eksekutiven fremstille de skinradikale kritikere av stortingsfraksjonen som bedre kommunister. Tvertimot. E. K. uttalte sig ogsaa dengang mot den «ansvarsløse skinradikalisme». At en saadan skinradikalisme meget ofte er et dække for en taktisk og organisatorisk opportuniste, er en paa mange erfaringer støttet kjendsgjerning. Netop saaledes har ogsaa i Tyskland, Frankrike, Italien de skinradikale kommunister opført sig. Mange av disse har tilsidst, som f. eks. Levi og Serrati, stillet sig utenfor K. I.s rækker.

For nogen uker siden reiste «Social-Demokraten» spørsmålet om en sammenslutning av begge arbeiderpartier i Norge: Det norske Arbeiderparti og Det høiresocialistiske Parti. Bladets hensigt var muligens at skape forvirring i det høiresocialistiske parti. Men naturligvis blev gjennem denne originale idé netop det motsatte oppnaadd — der blev bare fremkaldt forvirring i vore egne rækker. Vi vet nok at «Social-Demokraten»s redaktør, partifælle Tranmæl, er en god propagandist, men den marxistiske taktik om proletariatets enhetsfront har han daarlign forstaaet. Paa den ene side har han delvis stillet sig motstræbende overfor den av Komintern anbefalte anpassning av taktikken og paa den anden side har han

gient det som i E. K.s beslutninger om enhetsfronten overalt meget skarpt blev betonet, nemlig at enhver fremstilling av enhetsfronten som en mulig organisatorisk sammensmeltning av vort parti med socialforrædernes parti er absolut antikommunistisk og skadelig. Av et svar paa et spørsmåal av Arvid G. Hansen fremgaar det at «Social-Demokraeten» optok denne debat angaaende sammensmeltning av partiene uten at centralstyret hadd edrøftet spørsmålet og git sin billigelse. Det heter rigtignok i svaret, at den endelige avgjørelse vil bli truffet av partiorganisationene. Ja, det manglet ogsaa bare at det ikke var saa. Men redaktøren tror dog, at han helt selvstændig kan bestemme, om et saadant spørsmåal overhodet skal stilles paa dagsordenen og offentlig diskuteres. Av de sidste numre av «Social-Demokraten» som er kommet her, ser vi at redaktionen nu anser det for nytteløst for nærværende at fortsætte denne diskussion med de høiresocialistiske blade. E. K. maa imidlertid bebreide partiets centralstyre, at det ikke grep ind efter offentliggjørelsen av den første av disse «samlingsartikler» og gjorde ende paa debatten. Internationalen ønsker at et frit, selvstændig klart og anpassningsdygtig kommunistisk parti i Norge skal gjøre alt som staar i dets magt for at samle de forskjellige faglige og politiske arbeiderorganisationer i en fælles front til kamp mot kapitalmagten. Men forutsætningen maa dog være, at kampen altid blir ført av kommunister, som faar sin fuldmagt fra et virkelig kommunistisk parti og ikke av et blandet selskap av kommunister, halvsyndikalister og høiresocialister. Enhver tanke paa en saadan blanding maa være banlyst i partiet, likegyldig om høiresocialistene viser sig inøtekommende eller om de gir sig skin av at ha forstaaelse for visse kommunistiske ideer. Vi vet ogsaa meget godt at alle tendenser til sammensmeltning ligger fjernt fra den revolutionære arbeiderklasse i Norge, saaledes som dette ogsaa tydelig kom til uttrykk ved de sidste valg og i de norske arbeideres holdning til Amsterdam-Internationalen. De har gjennemskuet høiresocialistene og tappt enhver tillid til dem.

Den mangelfulde kommunistiske disiplin, som vi maa fastslaa hos Det norske Arbeiderpartis hovedorgan, har sine dybeste aarsaker i partiets hele organisation. Ved gjennemlæsningen av dagsordenen til partikongressen bemerker vi at partistyret endnu ikke har tat noget klart standpunkt i organisationsspørsmålet. Der er skapt kompromisser som gir anledning til tvetydige opfatninger og fortolkninger. Landsstyret har mot 9 stemmer forkastet et forslag som indeholdt en programatisk erklæring om nødvendighete nav et «enhetlig, disiplinert kommunistisk parti, oppbygget efter den demokratiske centralismes prinsipper». De forslag som foreligger til omorganisation av partiet viser ogsaa tydelig at de som er mot den demokratiske centralisme har gjort sig sterkere gjældende end tilhængerne av dette overordentlig vigtige kommunistiske princip.

I 1920 fik Det norske Arbeiderparti ret til indtil videre at betjene sig av den gamle utviklede, i andre kommunistiske partier ikke længer eksisterende organisationsform: Det kollektive medlemsskap. Men dette skedde dog selvfølgelig under den forutsætning, at alle aktive kræfter i partiet blev indstillet paa en snarlig overgang til individuelt medlemsskap og paa at virkeliggjøre de andre krav som utsprang av K. I.s 2. og 3. kongres' beslutninger. Som en forbigaaende ordning skulde reservationsretten og reservationspligten indføres. Av de to forslag som foreligger til partikongressen, gaar det ene, som i landsstyret har faat 4 stemmer, ut paa opretholdelse av systemet med det kollektive medlemsskap. Det er selvfølgelig at dette forslag kan K. I. ikke akseptere. Det andet forslag indeholder intet andet end platoniske ytringer i spørsmålet, som skyver avgjø-

relsen ut i det blaa. Omdannelsen av Det norske Arbeiderparti til en selvstendig, aktiv, veldisciplinert partiorganisation med individuelt medlemsskap er en av de mest paatrængende opgaver for de norske partifæller. De bør ikke hengi sig til den tro at verdensrevolutionen er skjøvet ut i det blaa, og at det derfor ikke haster med dannelsen av et virkelig kommunistisk parti i Norge. Utviklingen henimot nye revolutionære utbrud gaar videre, og den norske arbeiderklasse kan naarsomhelst staa overfor en akut revolutionær situation. Da gjælder det at der i landet findes et fasttømret kommunistisk parti, som er bygget op ikke paa andre organisationer, men paa sin egen basis, nemlig paa de arbeidere som av fri vilje og egen overbevisning har sluttet sig til partiet og er villige til saavel nationalt som internationalt at underordne sig den kommunistiske disciplin. I motsat fald kan det hænde at den norske arbeiderklasse maa betale like dyrt som f. eks. den ungarske for sin mangel paa en virkelig kommunistisk partiorganisation som fører for sine klassekampe.

Ogsaa i spørsmålet om enhetsfronten er landsstyrets forslag til partikongressen uklart og ufuldstændig, og det tiltrods for at den utvidede E. K. tydelig gjorde de norske partifæller opmerksom paa hvorledes parolen om enhetsfronten var at forstaa. Den resolution som i juni maaned blev vedtat av Arbeidersamfundet og bl. a. anbefalt av partifælle Trammæl strider mot Internationalens standpunkt. Vi bemerker dog at de anskuelse som kommer til uttrykk i denne resolution delvis ogsaa findes i landsstyrets forslag i samme spørsmaal.

Hvad de unge akademikerer organ angaar, maa vi gjøre partistyret opmerksom paa, at en organisert partivirkosomhet har som sin forutsætning, at ogsaa uneg akademikerer ljalst underkaster sig de fælles partibeslutninger saa længe de vil være partimedlemmer. Har f. eks. partiet en gang vedtat et aktionsprogram, da er det en pligt for studenter og professorer likesaaavel som for arbeidermedlemmene at understøtte kampen for dette program istedetfor at haane det.

Vi retter følgende spørsmaal til centralstyret for Det norske Arbeiderparti, som vi ber om at faa besvart inden 20. oktober, for at disse dokumenter kan bli forelagt paa den 4. kongres:

Agter centralstyret at gjøre noget effektivt for at bygge partiet op efter den demokratiske centralismes principper, og i saa fald hvad?

Agter centralstyret at træffe forholdsregler som kan garantere et organisationsmæssig normalt forhold mellem partiets hovedorgan, partistyret og stortingsfraksjonen, og i saa tilfælde hvilket?

Agter centralstyret at fjerne «Social-Demokraten»s medarbeider Karl Johansen fra partiet?

Vil partistyret omsiden uten nogen nølen gjennomføre E. K.s beslutning om navneforandring paa hovedorganet?

Vil det bli sørget for at tidsskriftet «Mot Dag» i det mindste opfylder de elementære forutsætninger for en lojal partiavis? I saa tilfælde paa hvilken maate?

Erklærer centralstyret sig beredt og villig til at arbeide for enhetsfronten efter de paroler som er utsendt av Internationalen?

Vil det sørge for at ingen forhandlinger — heller ikke i form av pressediskussioner med høiresocialistene — blir optat med det formaal at forene begge partier?

Norske partifæller. Den 21. juli 1919 viste Det norske Arbeiderparti i gjer-ning, at det er et parti som av alle kræfter vil støtte Den kommunistiske Internationale og Sovjet-Rusland. Gjennem sin uttræden av Amsterdam har de faglig

organiserte arbeidere i Norge tilkjendegit at de vil ha en kjæmpende organisation. Gjennem den store hjælp som den ydet det hungrende Rusland har den norske arbeiderklasse lagt for dagen en beundringsværdig offervilje. Alt dette gir den norske arbeiderklasse en agtet stilling i Den kommunistiske Internationale. Men de norske partifæller maa dog forstaa, at den stilling som partiet indtar, forpligter til de yderste anstrengelser for at utvikle partiet i kommunistisk retning, at opdra alle partifæller til bevisste kommunister og overhodet at skape et saadant forhold og en saadan aand i deres rækker som kan sikre arbeiderne seier over kapitalmagten.

Om nogen uker finder kommunevalgene sted i Norge. Alt tidligere en gang har den norske arbeiderklasses parti behersket det kommunale liv i landets hovedsted. Men det var under høiresocialistenes ledelse. Nu kan byen tilbakeerobres av arbeiderklassen, som denne gang ledes av et revolutionært parti. Den kommunistiske Internationale venter derfor med den største opmerksomhet paa resultatene av valgene i Norge.

Idet vi ønsker de bedste resultater av eders bestræbelser

Med kommunistisk hilsen

Eksekutivkomiteen for Den kommunistiske Internationale.

G. Sinovjev. N. Bucharin. O. W. Kuusinen.

Centralstyrets stilling.

Tranmæls erklæring av 10. oktober 1922.

«I anledning av eksekutivkomiteens skrivelse av 23. september 1922 maa jeg som «Social-Demokraten»s redaktør faa bemerke:

1. «Social-Demokraten» har i den tid jeg har fungert som redaktør været redigert i hel og fuld overesstemmelse med partilandsmøtets beslutninger og de beslutninger som er fattet av de øvrige partimæssige instanser. I flugt med partiets retningslinjer har det hele tiden været lagt stor vekt paa at underbygge den masseaktions- og organisationslinje som er knæsat. Herunder har det været nødvendig at paatale de foreteelser som har tendert i opportunistisk retning.

2. «Social-Demokraten» har ikke rettet heftige angrep paa stortingsgruppen. Bladet har tvertimot anstrengt sig til det yderste for at gi gruppens arbeide en bred og fremtrædende plads. Men bladet har følt det som si npligt at paatale tendenser so mer stridende mot partiets retningslinjer. Disse tendenser kom sterkest frem under frontaledebatten.

3. I spørsmålet om voldgiftsloven har «Social-Demokraten» staat paa partiets gamle anerkjendte standpunkt. Centralstyret besluttet ogsaa mot 2 stemmer at gi blades redakør, som er partiets representant i sekretariatet, i opdrag at bekjempe voldgiftsloven. Et flertal i landsstyret stillet sig paa lenralstyrets flertals side. Men efter den situaion som opsoed efter Landsorganisationens representantskapsbeslutning, fandt landsstyret enstemmig at maatte tilraade stortingsgruppen at semme for midleridig voldgiftslov. Men denne omstændighet kunde ikke forhindre at bladet kritiserte den agitation som blev drevet for voldgiftsloven og særlig forut for dens vedtagelse. De argumenter som blev ført i marken

maatte nemlig svække den masseaktionslinje partiet har vedtat og derfor føre til nyvurdering av den politiske parlamentariske virksomhet.

«Social-Demokraten» har ikke anbefalt sammenslutning av Det norske Arbeiderparti og Det socialdemokratiske Arbeiderparti. Men «Social-Demokraten» har anbefalt samling av den norske arbeiderklasse. Det er en oppgave som partiet alltid har kjempet og maa kjempe for som et revolutionært klassekampparti. Forutsætningen for samling maa i tilfælde være opslutning om Det norske Arbeiderparti og da godkjendelse av dets beslutninger baade i nationale og internasjonale spørsmål.

Den diskussion som er ført med den socialdemokratiske presse har ikke hat til formaal at skape forvirring inden den anden leir, men klarhet over konkrete, aktuelle partispørsmål. Det er herunder konstateret at socialdemokratene fremdeles staar paa det standpunkt de indtok i 1918, før det reelle partiskille, og dette faktum har svækket dem i deres angrep paa den 3. Internationale og vort parti og styrket vor stilling blandt arbeiderne.

5. Med hensyn til enhetsfrontparolen staar «Social-Demokraten» paa samme standpunkt som landsstyret, hvis indstilling i dette spørsmål er enstemmig.

6. Hvad angaar Karl Johanssens medarbeiderskap tar jeg som «Social-Demokraten»s redaktør det fulde ansvar for at ha indtat det han saavel som andre medarbeidere har skrevet, enten det har været under merke eller fuldt navn. I dette ansvar ligger selvsagt ikke at jeg er personlig enig i hver enkelts uttalelse. «Social-Demokraten» har jo ogsaa git plads for artikler om utenrikspolitiske forhold av Friis og andre som har hævdet divergerende anskuelser fra Karl Johanssens. Indenfor en kommunistisk ramme maa der efter min opfatning gives plads for drøftelse av internasjonale som av nationale spørsmål.

Hvis det i anledning av Karl Johanssens artikler skal træffes nogen organisationsmæssige forføininger, maa de i tilfælde ramme mig.»

*

Flertallets uttalelse.

Centralstyrets flertal, 7 medlemmer, *Martin Trannæel, Chr. H. Knudsen, Ole O. Lian, Ingvald Rastad, Knut Eng, frk. Thina Thorleisen* og *Sverre Johansen*, stemte for følgende forslag til svar:

Under henvisning til vedlagte erklæring fra «Social-Demokraten»s redaktør, en erklæring som man tiltrær, skal centralstyret uttale:

Eksekutivkomiteens sidste skrivelse har vakt adskillig forbauselse.

Man har vanskelig for at forstaa sammenhængen mellem beslutningen som blev fattet paa det utvidede eksekutivkomitémøte og de senere beslutninger i de norske spørsmål. I det ene tilfælde klandres de partifæller som har arbeidet for voldgiftsloven, i det andet tages de under Internationalens beskyttelse og kritikken rettes mot dem som hele tiden har stillet sig paa Internationalens grund. Det er indlysende at vil man bekjempe voldgiftslovgivningen, maa dens svake sider skarpt og klart fremhæves. Det er nødvendig for at skape en mere organisationsmæssig indstilling blandt arbeiderne i dette vigtige spørsmål. Dette arbeide vil ikke bli lettet ved eksekutivkomiteens uttalelse.

I sin beslutning paa det utvidede eksekutivkomitémøte vendte Internationalen sig mot de tendenser som er kommet tilsyne i den parlamentariske virksomhet. Denne gang rettes brodden mot dem som har paatalt disse tendenser. Under disse

omstændigheter er Internationalens uttalelser og paalæg ikke bare egnet til at skape klarhet og fasthet og den nødvendige autoritet for eksekutivkomiteen. Det er ogsaa egnet til at vække opmerksomhet at man uten forhaandsdrøftelser med det parti det gjælder, sender ut direktiver som maa virke so mdomme i indre partisporaal. Det norske Arbeiderparti fik forut for det utvidede eksekutivmøte ingen besked om at det norske sporsmaal skulde op til behandling. Heller ikke den gang fik partiet paa forhaand nogen underretning om at ny henvendelse var under utarbeidelse. I begge tilfælder var det bare én norsk repræsentant tilstede og trods den bedste vilje til at optræ objektivt vil det — som forholdene er — ikke være til at undgaa at informationene maa bli ensidige og mangelfulde. Og det har præget Internationalens stilling i de norske sporsmaal.

*

Det er paa det nuværende tidspunkt ganske umalig at gaa ind paa de anker som reises og de mange sporsmaal som stilles.

De fleste av de sporsmaal som berøres er allerede opsat paa landsmøtets dagsorden. Hverken centralstyret eller landsstyret kan umiddelbart forut for landsmøtet træffe bindende beslutninger. Vi staar nu midt oppe i kommunevalgkampen. Det vilde derfor være vanskelig at indkalde landsstyret uten at det virker forstyrrende paa vort arbeide. Landsmøtet er paa foranledning av Internationalen utsat til efter den 4. verdenskongres. Under disse forhold kan det bare avgives et foreløbig svar.

*

Til de to første sporsmaal i eksekutivkomiteens skrivelse skal oplyses:

Det er, som det fremgaa av vore love, fattet beslutninger som tillægger de forskjellige partiinstanser den nødvendige myndighet. Saaledes er stortingsgruppen underlagt centralstyrets kontrol. I tilfælde tvist mellem gruppen og centralstyret er det styret so mavgjør hvad der er partiets standpunkt, so gruppen har at rette sig efter. Centralstyret har likeledes a paase at partipressen følger partiets beslutninger og paroler. Dette gjælder først og fremst hovedorganet.

Naar det er opstaat diskussion om stortingsgruppens eller rettere de enkelte fremtrædende medlemmers holdning i sporsmaal som voldgiftsloven og frontaledebatten m. il., saa skyldes det ikke mangelfulde regler. Divergensene bunder i vurderingen av den organisationsmæssige og parlamentariske virksomhet. Og det er ikke partiorganisatorisk, men et dyptgaaende taktisk sporsmaal, et sporsmaal som derfor maa utkæmpes for at kunne løses paa en tilfredsstillende maate.

Angaaende det 3. sporsmaal, om Karl Johanssens medarbeiderskap, vil man paa det sterkeste fraraade ethvert ytre indgrep. Det er redaktøren som har ansvaret for bladets politiske ledelse, hvad han ogsaa har fremholdt i sin erklæring. De paaklagede uttryk som gjælder nogen faa av de hundreder av artikler Karl Johansen har skrevet, kan ikke være nok til å motivere politiske eller organisationsmæssige forholdsregler.

Hvad angaar hovedorganets navn foreligger det — som eksekutivkomiteen vil vite — en enstemmig landsstyreindstilling til landsmøtet. Dette er imidlertid bli utsat efter henvendelse fra Internationalen. Centralstyret finder ikke at det kan iverksætte navneforandringen uten landsmøtets billigelse. Det vil nu bare dreie sig om et kvartal før eller senere.

Næste og femte sporsmaal gjælder tidsskriftet «Mot Dag». Det har stillet sig helt paa partiets side. Bare i en enkelt sak har «Mot Dag» opponert mot en

organisationsmæssig avgjørelse. I den anledning tok centralstyret affære. Nogen grund til nu at træffe ekstraforanstaltninger overfor tidsskriftet «Mot Dag» foreligger ikke. Det maa ogsaa fremhæves at «Mot Dag» ikke er godkendt som partiorgan og at det derfor ikke gaar an at stille de samme disciplinære krav til det som til de officielle partiorganer.

I enhetsfrontspørsaamalet staar landsstyret samlet og er selvfølgelig beredt til at følge Internationalens paroler paa de av landsstyret vedtagne præmisser.

Hvad endelig angaar det sidste og syvende spørgsmaal, samlingsartiklene i «Social-Demokraten», sier det sig selv at det er partiets styre som mellem landsmøtene avgjør formene for ethvert forhold til andre partier. «Social-Demokraten»s «samlingsartikler» har to gange været gjenstand for debat i centralstyret uten at det har fundet grund til at skride ind. Centralstyret deler den opfatning som er gjort gjældende av bladets redaktør. Nogen forvirring i vort parti har artiklene ikke avstedkommet.

Centralstyret vil ikke lægge skjul paa at det nu — og særlig efter eksekutivkomiteens skrivelse — er opstaat en meget alvorlig situation. Man maa derfor paa det sterkeste fraraade ethvert forhastet skridt. Som allerede fremhævet er det paa det nuværende tidspunkt ganske umulig at gi et uttømmende svar. Vi kan ikke under valgkampen opgi den ytre frønt og gjøre indre partispørsaamaal til det centrale i vor partivirksomhet. En slik optræden vilde a verbeiderklassen — og med rette — bli opfattet som ganske uforsvarlig. Det vilde heller ikke under verdenskongressen være mulig at faa git de oplysninger som er nødvendige for at eksekutivkomiteen kan faa et virkelig indblik i de norske organisations- og partispørsaamaal. Man vil derfor indtrængende henstille til eksekutivkomiteen at sende en delegation hit til Norge umiddelbart efter verdenskongressen. Denne delegation fik da anledning til at redegjøre for Internationalens stilling og sætte sig ind i de særegne norske forhold. Det vil herunder utvilsomt kunne opnaae forstaaelse om de punkter som det idag hersker uoverensstemmelse i, hvad der vil være i alle parters interesse. Vi anser det for helt nødvendig at repræsentanter for Internationalen kommer i intimere kontakt med det norske parti end det kan ske gjennem en nødvendigvis faatallig delegation herfra.

Mindretallets uttalelse.

Centralstyrets mindretal, *Emil Stang, Olav Scheffo og Halvard Olsen*, stemte for nedenstaaende forslag til svar:

Det kan ikke vække forbauselse at eksekutivkomiteen har fundet at maatte gripe ind i de norske forhold. Tvertimot maatte man gaa ut fra, at eksekutivkomiteen før eller senere maatte finde det nødvendig at paatale de organisationsmæssige mangler og de brud paa kommunistisk disiplin, som har forekommet i Norge. Vi vil uttale vor tilfredshet med at de norske spørsaamaal vil bli optat til Behandling paa den 4. kongres, saa de kan bli fuldt belyst paa vort landsmøte.

Vi gaar ut fra, at eksekutivkomiteens sidste brev intet ændrer i den resolution som blev fattet av de utvidede eksekutivkomité angaaende de norske spørsaamaal og vi finder inet motsætningsforhold mellem resolutionen og den sidste skrivelse, som behandler de forhold i partiet, som er indtraadt siden resolutionen blev utfærdiget.

I anledning av Tranmæls skrivelse til centralstyret vil vi uttale følgende:

Vi finder at den kritik som eksekutivkomiteen har rettet mot «Social-Demokraten» er fuldt berettiget.

Tranmæl forsvarer sin holdning overfor stortingsgruppen og dens medlemmer med, at han har villet hævde den «masseaktions- og organisationslinje, som er knæsat.» Os bekjendt er der ingen strid inden Det norske Arbeiderparti om spørsmålet «masseaktion». Uttrykket «organisationslinje» er vi ikke klar over hvad han mener med. Alle medlemmer av vort parti vil at arbeiderne skal være organisert faglig og politisk, men striden staar om hvorledes organisationen skal oppbygges. I dette spørsmål har Tranmæl indtat et andet standpunkt end vi, men vi mener at vort standpunkt er mere overensstemmende med Internationalens prinsipper, som er knæsat av Det norske Arbeiderparti.

Hvad stortingsgruppen angaar kan vi bekræfte hvad eksekutivkomiteen uttaler, at den, trods meningsforskjel i enkelte spørsmål altid har bestræbt sig for at optræ lojalt overfor centralstyret.

I spørsmålet om voldgiftsloven indtok Stang i motsætning til Schefflo og Halvard Olsen det standpunkt at man burde stemme mot loven. Men han finder likesom eksekutivkomiteen at «Social-Demokraten» har optraadt uforsvarlig overfor de partifæller som fandt det nødvendig at stemme for loven. Spørsmålet var, som det heter i eksekutivkomiteens skrivelse, et meget vanskelig taktisk spørsmål.

«Social-Demokraten»s «samlingsartikler» maatte lettelig forstaaes slik at der skulde indledes forhandlinger med det socialdemokratiske parti om en sammenlutning av de to partier. At denslags artikler maatte skape forvirring blandt vort partis medlemmer sier sig selv.

*

De spørsmål eksekutivkomiteen stiller til det norske partistyre maa efter vor mening besvares saaledes:

Det norske Arbeiderparti har ved sin tilslutning til beslutningene paa K. I. 2. og 3. kongres vedtat den demokratiske centralismes prinsipper. Hittil har disse prinsipper dog ikke været gjennomført i praksis. Centralstyret vil søke anvendt en streng organisationsmessig behandling av alle partianliggender og en streng disiplin overfor organisationsmessig fattede beslutninger. Centralstyret vil videre forelægge landsmøtet forslag til lovforandring i love og program for at faa den demokratiske centralismes prinsipper gjennomført.

Centralstyret er sig bevisst sit ansvar ikke alene for sin egen politik, men ogsaa for stortingsgruppens og hovedorganets og vil av al evne søke fremmet det kameratslige kollektive samarbeide mellem alle partiorganer under centralstyrets ledelse. Centralstyret har allerede optat til behandling Karl Johanssens artikler, som desværre ofte har været i strid med de politiske linjer vort parti ellers følger. Centralstyret finder at Karl Johanssen efter den stilling han ved flere leiligheter har indtat til den internationale kommunistiske politik ikke bør være politisk medarbeider i «Social-Demokraten». Om hans medlemsskap i partiet ønsker centralstyret at forhandle med eksekutivkomiteen.

«Social-Demokraten»s navn har landsstyret foreslaat forandret paa kommende landsmøte. Imidlertid blev landsmøtet efter eksekutivkomiteens anmodning utsat til over nytaar, hvorved saken er kommet i en anden stilling. Centralstyret vil nu indhente Kristiania-avdelingens uttalelse i saken og derefter

forelægge den for landsstyret med forslag om at navneforandringen træer i kraft fra nytaar.

Centralstyret har ved to anledninger grepet ind overfor «Mot Dag». Sidste gang ved beslutningen av 30. mai d. a. Siden har man ikke hat nogen partimæssig indvending at gjøre mot redaktionen. For at opnaa et sikkert kollektivt samarbeide ogsaa med «Mot Dag» vil centralstyret opnævne en repræsentant som medlem av bladets redaktionskomité.

Centralstyret vil arbeide for enhetsfronten efter de paroler som er utsendt av internationalen.

Centralstyret vil bestemt ta avstand fra enhver organisatorisk sammenslutning med det socialdemokratiske parti og vil selvlølgelig ikke tillate nogen diskussion med en saadan sammenslutning som formaal.

Centralstyret erkjender fuldt ut den svakhet i vort partis organisatoriske opbygning, som sterkt har medvirket til de partimæssige vanskeligheter vi nu staar oppe i.

Chr. H. Knudsen erklærte at han i spørsmålet Karl Johanssen er enig med mindretallet.

*

Centralstyrets medlem *Alfred Madsen*, som har været fraværende under denne saks behandling i centralstyret, slutter sig til flertallets forslag.

Den 4. kongres's behandling av det norske spørsmåal.

Bucharins foredrag paa kongressen.

Partifæller! Som dere alle vet, hersker der indenfor Det norske Arbeiderpartiparti en temmelig alvorlig krise. Krisen kommer til uttryk ved tilstedeværelsen av to fraktioner. De to fraktioner bekjæmper hverandre og den ene av fraktionene staar ogsaa i et mindre godt forhold til Internationalen; ialfald foreligger der forskjellige kjendsgjerninger, som tar sig ut som tegn paa en krise i forholdet mellem Det norske Arbeiderparti og eksekutivkomiteen.

Først vil jeg forsøke at gi en almindelig karakteristik av de to norske fraktioner. Begge har temmelig dype historiske røtter. Man kan ikke forstaa denne strid uten at man sætter sig ind i den norske arbeiderbevægelses historie. Den retning som for tiden har flertal inden det norske parti kan man betegne som en retning som delvis har syndikalistiske og delvis reformistiske tendenser. Tilstedeværelsen av disse tendenser indenfor Det norske Arbeiderparti kommer til uttryk gjennom følgende foreteelser: Før det første føderalismen. Den syndikalistiske tradition fremkalder føderalistiske tendenser. Før i tiden, da de kamerater som representerte disse tendenser, kjæmpet mot den socialdemokratiske retning, var denne syndikalistiske føderalisme saa at si et middel til at ødelægge den gamle høiresocialistiske organisation. Der var et centralisert socialdemokrati og en centralisert fagorganisation og videre den revolutionære opposition og en særlig fagopposition forhaanden. Denne opposition var basert paa et føderalistisk princip. Man kan ogsaa si at enkelte av de ledende kamerater indenfor fagoppositionen var elever av den amerikanske retning I. W. W., en revolutionær føderalistisk retning. De har overført I. W. W.-teorier til Norge, og man kan ikke si at dette var principielt uriktig. Tvertimot. Føderalismen var et temmelig godt middel til at desorganisere den gamle organisation og erobre viktige strategiske punkter indenfor fagbevægelsen. Men de samme føderalistiske tendenser virker ogsaa nu, da flertallet tilhører vor egen, altsaa den revolutionære retning og da socialdemokratene er fuldstændig beseiret og slaat. Naturligvis er de føderalistiske prinsipper under de nuværende forhold forandret til de motsatte og det er en feil at agitere for dem. Men en retning indenfor partiet begaar denne feil.

Et andet karakteristisk træk hos denne retning ligger i betoningen av den faglige kamp og i den sterke betoning av fagbevægelsens betydning overhodet. Man kan ogsaa let slutte sig til, hvorfor saa er tilfældet. Den største del av partiet er vokset op paa grundlag av fagoppositionen, derfra har det hentet sine kræfter, og derfor er det rimelig at den betrakter fagbevægelsen som det primære.

Det er disse kameraters teoretiske standpunkt. Dermed kan man ogsaa forklare sig den specifikke og temmelig originale partistruktur i Norge. Vort norske broderparti er fremdeles bygget paa fagforeningene. Fagorganisationen er samlet traadt ind i partiet og derfor bestaar den originale tilstand at der ogsaa indenfor det kommunistiske parti findes ikke-kommunister. Det kan man forklare med hele den norske bevægelses historie.

Den tredje politiske tendens, som karakteriserer denne retning, er at den vil løsrive økonomien fra politikken, og igjen skjelne mellem politik i sin almindelighed og parlamentarisk politik. Ogsaa denne tendens har sin aarsak i partiets hele historiske udvikling. Hvis det primære er de faglige kampe, dersom man mener at de faglige organisationer er det aller vigtigste, saa kan der av en slik tilstand naturligvis udvikle sig teoretisk og logisk en tendens til i større og mindre maalestok at hævde den mening, at økonomi saa at si befinder sig i den ene lomme, mens politikken befinder sig i den anden. Standpunktet er absolut feilagtig. Vi vet jo alle, at politik er det koncentrerte uttrykk for økonomien. Men trods dette findes altsaa den nævnte tendens indenfor det retning jeg nu omtaler. En følge av tendensen er udygtighet til at manøvrere. Denne udygtighet blir teoretisk begrundet med meget revolutionært klingende fraser. Det hævdes f. eks. at man maa føre en retlinjet proletærisk politikk. Man skal ikke gaa med paa kompromisser, men gaa frem paa en rak vei. Man skal ikke forsøke at utnytte de kræfter som gjensidig bekjæmper hverandre indenfor bourgeoisiet o. s. v. Dette klinger meget revolutionært. Men i virkeligheten kan man forklare sig denne foreteelse paa følgende maate: Vedkommende retning indenfor partiet forestiller sig den kapitalistiske ordning, hele det kapitalistiske system som noget fast, givet. Indenfor dette system repræsenterer man specifikke arbeiderinteresser og bekymrer sig ikke om andre lag, som man kunde utnytte som hjelpekræfter i kampen for ødelæggelsen av det kapitalistiske system. Og denne originale forestilling som overfladisk betragtet ser meget revolutionær ut, baserer sig i virkeligheten paa en temmelig reformistisk opfatning av utviklingens gang. Naturligvis mener jeg ikke at denne tankegang er bevisst tilstede hos kameratene indenfor denne retning. Men en saklig analyse av disse foreteelser i forbindelse med en analyse av andre spørsmåal og andre taktiske problemer gir støttepunkter for min opfatning.

Den anden retning indenfor partiet er historisk betragtet utsprunget av ungdomsbevægelsen. Mens den første retning var basert paa den gamle fagorganisation og spesielt paa den faglige opposition som var forhaanden indenfor den gamle fagorganisation, saa er den anden retning utsprunget av ungdomsbevægelsen. Ungdomsbevægelsen utviklet sig særlig under krigen som en yderliggaaende revolutionær bevægelse. Det karakteristiske træk i dens taktiske orientering — naar vi sammenligner den med den første fraktions orientering — er en langt sterkere betoning av nødvendigheten av den politiske kamp. Mens den første retning har en viss apolitisk tendens, betoner den anden fraktion betydningen av politikken og av erobringen av den politiske magt. Man kan ogsaa si, at denne anden retning er mere ortodoks marxistisk og at den i det hele tatt befatter sig i større omfang med den marxistiske lære. Indenfor den parlamentariske fraktion har denne retning hittil hatt ledelsen. Men av forskjellige grunde, efter min mening bl. a. fordi den revolutionære parlamentarisme er noget nytt i Norge, har denne retning begaaet visse, tildels store feil i sin parlamentariske virk-

somhet. Disse feil er blitt skarpt kritisert av eksekutiven, og vi kan ikke overse dem.

Situationen indenfor partiet er altsaa følgende: Indenfor det første fraktion findes der forskjelligartede elementer, hvorav endel med syndikalistiske tendenser, andre med reformistiske tendenser. Og den tredje tendens indenfor denne fraktion roper ofte paa en eiendommelig maate den reformistiske tanke ikklædt en syndikalistisk dragt.

Heller ikke den anden fraktion er paa nogen maate ensartet. Der findes indenfor denne retning partifæller, som maa betegnes som meget godē marxister, men der findes ogsaa endel opportunistiske elementer. Det hele kompleks av forskjelligartede strømninger, tendenser, grupperinger og undergrupperinger indenfor det norske parti lar sig imidlertid vanskelig karakterisere med faa ord. Deri bestaar en av problemets vanskeligheter. Men i det store og hele staa de to fraksjoner slik som jeg har skildret dem. Den første av fraksjonene behersker nu flertallet inden partiet og partiledelsen.

Saa nogen ord om de konkrete feil. Jeg nævner da først føderalismen. Denne føderalisme har særlig faat sit krasse uttryk i partiets forhold til den kommunistiske Internationale. — Vi befinner os paa vei mot en stadig skarpere centralisation. Denne kongres har allerede fattet en beslutning i organisations-spørsmålet, der er gaat et skridt videre, som gir et fuldstændig klart uttryk for denne vor tendens til en stadig skarpere centralisation. Og alle delegationer, næsten alle broderpartier betrakter denne utvikling som gunstig. Indenfor det norske broderparti hersker imidlertid en anden opfatning. Da der for en tid siden var en konflikt mellem det norske parti og eksekutiven, offentliggjorde partiets hovedorgan en ledende artikel, som skulde klarlægge det norske centralstyres opfatning i spørsmålet om forholdet mellem de forskjellige partier og Internationalen. I denne artikel var der forskjellige meget krasse uttryk som gav os en forklaring paa det norske broderpartis stilling til spørsmålet om forholdet til Internationalen. I dette konflikttilfælde skrev det norske broderpartis centralorgan «Social-Demokraten» følgende:

«Det er beklagelig at en international organisation griper ind i en indre partistrid, slik som den kommunistiske Internationale har gjort i foreliggende tilfælde.»

Hvad betyr dette? Det betyr at det norske broderparti betrakter det som en beklagelig foreteelse naar eksekutivkomiteen beskæftiger sig med forholdene inden de forskjellige partier. Formuleringen kan ikke bli krassere end i dette tilfælde. Det heter paa et andet sted i samme artikel:

«En bestemt fraktion har forsøkt at utspille eksekutivkomiteen i indre norske partianliggender og har derved opnaadd at undergrave Internationals autoritet.»

Av disse linjer kan man læse at det er beklagelig, hvis en del av partiet appellerer til Internationalen. Det er et temmelig klart standpunkt, og dette klare standpunkt kan ogsaa formuleres paa følgende maate: Den kommunistiske Internationale kan fatte beslutninger og kongressen kan holde fast ved disse beslutninger, men Internationalen maa ikke blande sig op i de enkelte partiers indre anliggender.

Her anvender man den rene føderalisme indenfor vor internationale kommunistiske organisation og denne føderalisme kan absolut ikke staa for nogen kritikk. Vi vil naturligvis alle paa det skarpeste protestere mot den.

Eller et andet tilfælde! Vor kommission har holdt mange møter med de norske kamerater og vi har stillet forskjellige spørsmåal til dem. Blandt disse spørsmåal har vi skarpt formulert spørsmålet om forholdet mellem det norske parti og Internationalen og enkelte av de norske kamerater har tat større eller mindre reservationer. Man har git uttryk for tvil om, hvorvidt den kommunistiske Internationale virkelig saa at si brutalt bør gripe ind i de nationale sektioners indre forhold.

Jeg maa ogsaa omtale et beklagelig tilfælde som staar i forbindelse med denne kongres. Det er tilfældet Tranmæl. Der har tidligere forekommet enkelte misforstaaelser og forskjellige mindre konflikter mellem eksekutiven og det norske centralstyre. Vi har derfor bedt om, at den mest bekjendte leder for den retning som har flertal i centralstyret, Tranmæl, maatte bli sendt til kongressen. Tre gange har vi git uttryk for dette ønske overfor det norske parti. Først sendte Sinovjev et telegram, siden eksekutiven — og saa eksekutiven endnu en gang efter at de norske kamerater allerede var ankommet. Det ønske som her forelaa officielt fra den kommunistiske Internationales eksekutivkomité vægret centralstyrets flertal og kamerat Tranmæl personlig sig for at etterkomme — naturligvis under paaberopelse av forskjellige tekniske, indrepartipolitiske grunde. Dette tilfælde kan vi aldeles ikke betragte som et normalt tilfælde. Vi har et parallelt tilfælde i denne retning, det var nemlig i vort forhold til det franske parti. Som dere vet ankom allikevel tilslut en av flertallets førere i det franske parti, kamerat Cachin, hit til kongressen. Affæren med Tranmæl er virkelig enestaaende. Efter forskjellige anmodninger, breve, opfordringer og fordringer fra eksekutivens side om at sende den mest bekjendte representant fra partiet hit bort, er dette ønske ikke blit imøtekommet, og derigjennem blir situationen temmelig skjærpet. Alle disse ting har sine principielle aarsaker. Imidlertid maa man ikke tro at affæren skyldes bare personlige egenskaper hos Tranmæl, den har tvertimot sin principielle grund, den er et uttryk for hele den politiske atmosfære og hele den politiske orientering som hittil desværre har hat flertal indenfor det norske parti, kanske ikke blandt arbeidermassene, som tilhører det norske parti, men indenfor partiinstansene, og der sikkert og absolut. Affæren er et uttryk for den føderalistiske tradition, og fordi denne tradition har dype røtter, hvorved problemet blir desto vanskeligere, maa vi under arbeidet paa at overvinde krisen og skape en ny taktisk politisk orientering vise stor taalmodighet.

Det mangelfulde forhold til Internationalen er ogsaa kommet til uttryk ved den maate partiet har gjennomført eller rettere forsiuket gjennomførelsen av Internationalens direktiver paa. Dette gjælder for det første spørsmålet om partiets reorganisation. Av det jeg tidligere har sagt, vil det forstaaes, at det er absolut nødvendig at reorganisere partiet. I vor tid trenger vi et parti som er fast sammensveist, men et saadant parti har man ikke, naar der indenfor partiet findes ikke-kommunister, som er traadt helt mekanisk ind i partiet. Under kamerat Sinovjevs besøk i Halle blev der mellem ham og endel norske partiledere sluttet en «overenskomst» om at partiet skulde reorganiseres. Dette er længe siden, men reorganiseringen av det norske parti foregaar meget langsomt. Opgaven er endnu ikke løst. Naturligvis indvendes det at der er store vanskeligheter tilstede: avstandene i Norge er store, partiets økonomiske stilling er vanskelig, de gamle traditioner staar ivcien osv. Vi erkjender at vanskelighetene er der; men vi har i kommissionen nævnt for de norske kamerater to eksempler fra det russiske partiliv, eksempler paa store reorganisationer:

for det første utrenskningen av partiet, for det andet reorganiseringen av vor fagorganisation. Begge disse foranstaltninger gjennomførte vi i løpet av faa maaneder. Vi utelukket 170,000 medlemmer av partiet. Det var et stort arbeide som strakte sig over kjæmpemæssige deler av Sovjet-Rusland, og allikevel var dette arbeide gjennomført i løpet av nogen faa maaneder. Og saa reorganiseringen av fagorganisation! Efterat vi hadde slaat ind paa den saakaldte nye kurs i vor økonomiske politik, forstod vi straks at den gamle tilstand var umulig, nemlig den tilstand at alle arbeidere som var beskæftiget i fabrikker, dermed ogsaa mekanisk blev medlemmer av fagorganisationen. I og med at der opstod private fabrikker, maatte fagorganisationen gaa over til individuelt medlemsskap. Ogsaa dette store organisationsarbeide, som stillet vor fagorganisation paa en helt ny basis og betydde en reorganisering av alle fagforeninger, som tilsammen teller nogen millioner medlemmer, har vi gjennomført i løpet av faa maaneder. Vi hadde daarlige transportmidler, slette finanser, vi hadde hungersnød osv., men allikevel gjennomførte vi begge reorganiseringer i en forholdsvis kort tid. Og idet vi peker paa dette spør vi vore norske kamerater: Hvorfor kan ikke ogsaa dere øke tempoet, hvorfor kan dere ikke paaskynde dette arbeide, som alle indrømmer er nødvendig? Under forskjellige skarpe diskussioner har vi endog betegnet de norske kameraters optræden som ubevisst sabotage. Jeg vil ikke her bruke saa sterke uttryk, men det er klart at det trækker for længe ut med arbeidet, og derfor stiller vi i vor resolution det krav til det norske parti, at det skal paaskynde og inden den kortest mulige frist gjennomføre reorganiseringen.

Saa er det navnespørsmålet. Det klinger næsten komisk at netop den del av partiet, som er syndikalistisk farvet, utskyter navnespørsmålet. Formelt ligger saken saa, at allerede den 2. kongres besluttet at stryke alt socialdemokratisk. Vi har desuten henvendt os gjennom brever til det norske parti, men allikevel er efter to aars forløp de gamle navne der. Dere har hørt, at kamerat Meyer fra denne talerstol har erklært, at navnespørsmålet er en bagatel. Men hvordan betragter vi saken? Vi har hat flere lignende tilfælder i andre land, saaledes det italienske og det franske og nu igjen tilfældet Vella i det italienske parti. Vi vet meget godt hvilken værdi disse navnebetegnelser har, og det vet forøvrig ogsaa vore fiender. Saaledes skriver de norske socialdemokraters organ i en artikkel den 18. september: «Social-Demokraten», dette blad hvis navn allerede er nok til at vise forvrøvlingen inden det kommunistiske parti i Norge.» Høiresocialistene betragter altsaa helt riktig navnet «Social-Demokraten» som et uttryk for forvirringen indenfor vort norske broderparti. Nu foreslaar kommissionen, at navneforandringen skal foregaa inden kortest mulig tid; ti dette er for os ingen bagatel, men en betydelig politisk sak.

Jeg gaar nu over til et ganske stort taktisk spørsmål, spørsmålet om den almindelige taktik. Forskjellen paa de to fraksjoner kan i dette spørsmål formuleres paa følgende maate: Flertalsfraksjonen sier: Vi er et ekte proletarisk parti, vi maa føre klassekamp mot det samlede bourgeoisi, vi er imot manøvreringspolitikken osv. Den anden fraksjon som er representert av kamerat Schefflo, sier: Vi maa naturligvis kjæmpe mot hele den kapitalistiske ordning, men vi maa skjelne mellom de forskjellige dele av borgerskapet og særlig maa vi skjelne mellom storkapitalen og storagrarene paa den ene side og borgerskap og forskjellige grupper av bønder paa den anden side. Eksekutivkomiteen har politisk understøttet denne fraksjon, og jeg vil ogsaa her forsvare denne retning. Vi

har tatt spørsmålet med i resolutionen, fordi det spiller en temmelig stor rolle i Norge. Hvis vi kunde gaa ut fra at vi bare hadde at forsvare arbeiderklassens rent faglige interesser og at vi ikke behøvet at bekymre os om de store lag av det arbeidende folk, som skal være vor reserve under revolutionen, da vilde den første fraktions holdning være fuldstændig rigtig. Men saken ligger ikke slik an i Norge. Der forekommer i dette land allerede antydninger til fascisme. Vi kræver at vort parti skal sætte sig som maal den socialistiske omformning av samfundet, altsaa revolutionen. Der findes skarpe motsætninger inden de forskjellige lag av borgersamfundet. Endel av bønderne stemmer allerede med os, en anden del — de mere velstaaende bønder — ledes av et borgerlig-radikalt parti. Det er absolut nødvendig at vi stadig utvider vor basis. Det betyr ikke at vi skal trekke disse bønder ind i vort parti, men at vi skal utnytte dem i vor manøvrerkamp mot den hele kapitalistiske samfundsordning. Vi skal slet ikke nøie os med de lag som allerede er med os; vi skal føre en slik politik, at det parti som er et radikalt borgerlig og samtidig et bondeparti spaltes. Vi skal søke at faa ogsaa den del av borgerskapet, som er for bøndernes krav, over paa vor side. Dette er vor pligt. Det er ingen synd mot marxismen, men en praktisk anvendelse av den marxistiske lære paa den foreliggende situation i Norge. — Under de diskussioner som vi har ført med de norske kamerater i kommissionen, har vi alle merket, at dette spørsmål virkelig spiller en stor rolle i Norge. Derfor maa spørsmålet nævnes i vor resolution.

Men paa den anden side vil vi si og endnu engang gjenta overfor de kamerater som tilhører Scheflos retning, at de i sin parlamentariske virksomhet, som de har ført efter en i sin almindelighet helt rigtig orifientering, har begaaet endel store feil. Den største feil var at de stemte for voldgiftsloven. Vore kamerater sanktionerte dermed at den avgjørende magt blev lagt i kapitaliststatens haand. Denne stemmegivning blev begrundet paa forskjellige maater. Situationen var i virkeligheten ogsaa temmelig komplisert. Vore kamerater mente at de med en slik lov kunde beskytte arbeiderklassen. Men objektivt begik de en stor feil. Og feilen var særlig stor, fordi det i Norge er en gammel tradition at føre skarp kamp mot voldgiftsloven. Jeg husker at for nogen aar siden blev proklamert storstreik mot loven. Av alle disse grunde fastholder vi at der her blev begaaet en feil. Men vi lægger til at utnyttelsen av de motsætninger som findes indenfor borgerskapet, er absolut marxistisk og kommunistisk.

Jeg gaar derefter over til spørsmålet tidsskriftet «Mot Dag». Dette er en gruppe, en lukket gruppe av kommunistiske akademikere. Gruppen ledes av en fraktion, som efter vor mening indtar et taktisk uriktig standpunkt. Man skal søke at finde en eller anden utvei. Organisatorisk betragtet bestaar gruppens feil i at den er en lukket gruppe, det vil si at de nye medlemmer kan ikke optages uten med tilladelse av dem som allerede er medlemmer. Vi vet av erfaring, at saadanne grupperinger indeholder kjernen til nye fraktioner. Og da «Mot Dag» allerede i sin begyndelse har orientert sig taktisk uriktig, maa Internationalen bekjempe disse uheldige tendenser og ogsaa træffe visse organisatoriske forholdsregler. Kommissionen er enstemmig kommet til følgende reultat: «Mot Dag» maa ikke eksistere som en lukket gruppe, hvilket naturligvis ikke betyr at der overhodet ikke maa eksistere en akaedmisk gruppe; den maa bare være en aapen gruppe, slik at enhver kommunistisk student kan melde sig ind og slik at den saa at si blir en aapen kommunistisk studentecelle.

Hvad gruppens tidsskrift angaar, saa har vi besluttet, at det ikke maa fort-

sætte som et uafhængig tidsskrift som ikke er underlagt partiet. I kommissionen har vi citert forskjellige artikler av tidsskriftet, f. eks. en artikkel av redaktøren, hvori vort tyske broderparti blir skildet som en intellektuel klik. Slikt kan vi naturligvis ikke taale, at utspredning av den slags falske rygter om et av vore bedste partier er naturligvis ganske utilladelig.

I vort første utkast til resolution opstillet vi to eventualiteter: enten maatte tidsskriftet stanses, eller ogsaa omdannes til et partiorgan. Vore norske kamerater erklærte at de foretrak den sidste ordning, og den har vi ogsaa gaat med paa.

Saa kommer jeg til den kommunistiske presse og hovedorganet. Om parti-prensens indhold vil vi kort si følgende: De norske kamerater skal, hvad pressen angaar, gjennomføre det som er besluttet paa de tidligere kongresser. Allerede hvad utstyret angaar er «Social-Demokraten» noget egenartet. Og hvad indholdet angaar, saa kan vi der læse alt mulig, om alting diskuterer man, der gives næsten ikke den ting, som pressen ikke omtaler. Om forholdet til Internationalen diskuterer man, om centralstyrets beslutninger diskuterer man, alle mulige spørsmål diskuterer man, der foregaar en permanent diskussion. Nu, diskussionen er et gode, men man maa ikke overdrive. Partiorganisationen skal gjennomføre en bestemt, skarpt optrukket politik. Men av dette finder man ikke det spor i det norske broderpartis hovedorgan. Derfor maa vi nok engang betone, at hvad den norske partipresse angaar, og særlig hvad hovedorganet angaar, maa de tidligere kongressers beslutninger bli gjennomført.

Der er strid i det norske parti ogsaa om to personer, nemlig partifællene Halvard Olsen og Karl Johanssen. Den sidste var før borgerlig journalist og er ganske ny som partimedlem. Der hersker altsaa det eiendommelige forhold, at en forhenværende borgerlig journalist er en av de ivrigste medarbeidere i partiets hovedorgan. Han skriver artikler, som i det store og hele er skarpt rettet mot Den kommunistiske Internationale. Vi betragter denne herre som en agent inden vor kreds, som et agentur for bourgeoisiet indenfor det norske broderparti. Eksekutiven har allerede antydnet at han burde ekskluderes. Nu stiller vi det forslag til kongressen at han absolut maa utelukkes. Vore norske kamerater har fremholdt at dette er et personlig anliggende som ikke burde avgjøres av kongressen. Men naar vi betragter hele situationen, saa har vi paa forskjellige omraader opdaget slike tendenser, som i sin videre utvikling kan bli meget farlige, og særlig farlig er slike tilfælder hvor bourgeoisiet har etablert et direkte agentur indenfor vore rækker. Vi har hat slike tilfælder i det italienske og i det franske parti og nu ogsaa i det norske. Ut fra de rike erfaringer vi har høstet, henstiller vi at denne herre maa bli utelukket.

Det andet tilfælde er Halvard Olsen. Han er arbeider og en gammel tillidsmand i partiet. Han har altid optraadt som en trofast kamerat, men — han har virkelig begaat meget store feil. Paa det sidste landsmøte i Metalarbeiderforbundet har han forbrudt sig mot partidisciplinen. Han har støttet valg av en syndikalist og en høiresocialist mot partiets kandidater, og han er fremkommet med ytringer, som absolut ikke kan betegnes som kommunistiske. Partiet i Kristiania har besluttet at ekskludere ham. Men vi, vi vil her følge den samme politik som i det tsjekoslovakiske spørsmål. Vi gjør forskjel paa journalisten Karl Johanssen og arbeideren, kamerat Halvard Olsen. Vi vil endnu engang gi ham mulighet for saa at si forbedre sig. Vi anser det for riktig at Halvard Olsen gjenindtages i partiet. Men det betyr ingenlunde at vi vil finde os i videre

feil og dumheter fra hans side. Ogsaa ham vil eksekutivkomiteen ekskludere om han paany og paany gientar de tidligere feil. Men vi har det haab at han vil «forbedre» sig, og derfor har kommissionen besluttet at foreslaa, at kamerat Halvard Olsen paany optages i vore rækker.

Kamerater! Jeg vil nu referere forslaget til resolution. Forslaget er vedtat enstemmig av kommissionen. Vi har latt ligge alle personlige spørsmaal, som ikke nødvendigvis maatte tages med. Det jeg har fortalt dere om kamerat Tranmæl, har vi fuldstændig utelatt. Vi har ogsaa gjort store indrømmelser overfor de norske kamerater hvad angaar reorganiseringen og navnespørsmaalet osv. Derfor tør vi haabe at resolutionen vil bli vedtat enstemmig og at resolutionen kan bidra til at krisen indenfor det norske parti blir overvundet.

Kongressens resolution.

Efter at ha mottat kommissionens beretning¹⁾ beslutter kongressen:

1. At gjøre det norske brøderparti opmerksom paa nødvendigheten av en nøiagtigere gjennomførelse av alle Internationalens beslutninger, saavel de som fattes av kongressene som de der fattes av de utøvende organer.

2. Kongressen fordrer, at reorganiseringen paa grundlag av individuelt medlemsskap blir gjennomført senest inden et aar efter det førstkommende partilandsmøte. Om den praktiske virksomhet og resultatene paa dette arbeidsomraade skal eksekutivkomiteen informeres periodisk, ikke sjeldnere end en gang hver anden maaned.

3. Hvad pressens indhold angaar er partiet forpligtet til straks at gjennomføre de tidligere verdenskongressers beslutninger og etterkomme de direktiver, som er gitt i eksekutivkomiteens brev av 23. september. De socialdemokratiske navne paa partiavisene maa ændres i løpet av 3 maaneder regnet fra avslutningen av Den kommunistiske Internationales kongres.

4. Kongressen bekrefter rigtigheten av eksekutivkomiteens standpunkt hvad paavisningen av partirepresentantenes parlamentariske feil angaar. Kongressen er av den mening, at de kommunistiske parlamentsmedlemmer seivølkelig staar under partiets kontrol og partipressens kritik. Men denne kritik maa altid være saklig og kameratslig.

5. Kongressen anser det tilladelig og nødvendig i kampen mot det samlede bourgeoisi at utnytte motsætningene mellem de forskjellige dele av det norske bourgeoisi, særlig motsætningene mellem storkapital og stor-bønder paa den ene side og arbeiderbønder paa den anden side. Kampen om bønderne maa være en av hovedopgavene for Norges proletariske parti.

6. Kongressen bekrefter endnu en gang at parlamentsfraksjonen saavel som alle partiets pressorganer absolut og uforbeholdent maa underordnes partiets centralstyre.

7. Gruppen «Mot Dag», som er en lukket forening, blir opløst. Det er seivølgelig fuldt tillatt at der bestaar en kommunistisk studentergruppe som er aapen for enhver kommunistisk student og staar under centralstyrets fulde kontrol. Tidsskriftet «Mot Dag» blir partiorgan paa betingelse av at dets redaktion blir valgt av Det norske Arbeiderpartis centralstyre i forstaaelse med Den kommunistiske Internationales eksekutivkomité.

¹⁾ Den norske kommission bestod av *Bucharin* (formand), *Kuusinen*, *Smeral*, *Samuelsson*, *Schatzkin*, *Urbans* og *Kobjetsky* (sekretær).

8. Kongressen godtar kamerat Halvard Olsens appel, og da han er en gammel og trofast partifælle, arbeider og meget aktiv partifunktionær, gjenindsætter kongressen ham i hans rettigheter som partimedlem, men konstaterer uttrykkelig urigtigheten av hans optræden paa metalarbeidernes kongres.

9. Kongressen beslutter at utelukke Karl Johanssen fra Den kommunistiske Internationale og Det norske Arbeiderparti.

10. For at skape en bedre forbindelse mellem Det norske Arbeiderparti og eksekutivkomiteen og for saavidt mulig at overvinde konflikten uten rivninger, gir kongressen den fremtidige eksekutivkomité i opdrag at sende repræsentanter med fuldmagt til det førstkommende partilandsmøte.

11. Kongressen gir eksekutivkomiteen i opdrag at utarbeide et brev som forklarer den foranstaaende resolution.

12. Den foreliggende resolution og eksekutivkomiteens brev skal offentliggjøres i alle partipressens organer og bekjentgjøres for alle partiorganisationer før valget til neste partilandsmøte finder sted.

Den norske delegations flertals erklæring.

Flertallet i den norske delegation erklærer, at det ikke er fornøiet med den foreliggende resolution. En række av dens punkter dækker ikke vore meninger. I enkelte tilfælder har kommissionen efter vor mening behandlet det konkrete tilfælde altfor abstrakt og skematisk. Det gjælder f. eks. i tilfældet Halvard Olsen og i tilfældet Karl Johanssen. Hvad det sidste punkt angaar forelaa der fra den samlede delegation et forslag til en anden formulering, men denne blev avslaat av kommissionen. I andre tilfælder forekommer det os, at resolutionen ikke er tilstrækkelig objektiv. Det gjælder saavel det punkt, som angaar «Mot Dag», som efter vor paastand ikke er en lukket gruppe, som punkt 4 om kritikken. Men efter at alle stridsspørsmal har været grundig diskutert i kommissionen, vil vi ikke indlede nogen ny debat her i plenum og erklærer, at ogsaa delegationens flertal vil stemme for resolutionen.

Rachel Grepp. Oscar Torp. Haakon Meyer.

Eksekutivkomiteen og dens fremtidige virksomhet.

Verdenskongressen

finder som hittil sted hvert aar. Tidspunktet fastsætter den utvidede eksekutivkomité. Alle tilsluttede avdelinger har til pligt at sende delegerte. Antallet blir bestemt av eksekutivkomiteen. Omkostningene bæres av partiene. Stemmetallet for avdelingene bestemmer kongressen efter medlemstallet og de politiske forhold i vedkommende land. Bundne mandater er ikke tillatt og vil paa forhaand bli kassert, da saadanne mandater er i strid med et internationalt centralisert proletarisk verdenspartis aand.

Eksekutiven.

Eksekutivkomiteen vælges av kongressen. Den bestaar av præsidenten, 24 medlemmer, 10 varamænd. Av eksekutivens medlemmer maa mindst 15 stadig være bosittende i Moskva.

Den utvidede eksekutiv.

Hver 4. maaned finder i regelen sted et utvidet møte av eksekutiven. Denne forsamling blir sammensat paa følgende maate:

1. Av eksekutivens 25 medlemmer,
 2. av videre 3 repræsentanter for følgende partier: Tyskland, Frankrike, Rusland, Tsjeko-Slovakiet og Italien, Ungdoms-Internationalen og Profitern,
 3. av videre 2 repræsentanter fra England, Polen, Amerika, Bulgarien og Norge,
 4. av videre 1 repræsentant for alle de øvrige stemmeberettigede avdelinger.
- Præsidiets er forpligtet til at forelægge alle større principielle spørsmaal, hvor tiden tillater det, for et møte av den utvidede eksekutiv. Det første utvidede eksekutivmøte finder sted umiddelbart efter verdenskongressen.

Præsidiets.

Den utvidede eksekutiv vælger i sit første møte et præsidium, hvor ogsaa en repræsentant for Ungdoms-Internationalen og en repræsentant for Profitern med raadgivende stemme er tilstede, og danner følgende avdelinger:

1. En orientavdeling, hvis arbeide eksekutiven i det kommende aar maa vie særlig særlig opmerksomhet.
 - Lederen for orientavdelingen maa tilhøre præsidiets. I politiske spørsmaal underligger denne avdeling præsidiets. Avdelingens forhold til organisationsbyraaet ordnes av præsidiets.
 2. en organisationsavdeling (org.byraa), hvor mindst 2 medlemmer av præsidiets deltar. Org.byraa underligger præsidiets.
 3. En agitatorisk propagandistisk avdeling, som ledes av et medlem av eksekutiven. Denne avdeling hører ogsaa direkte ind under præsidiets.
 4. En avdeling for statistik og information, som hører ind under org.byraa.
- Eksekutiven har ret til at oprette flere avdelinger.

Arbeidsfordelingen bladt eksekutivens medlemmer.

Saavel for eksekutivens medlemmer som for præsidiets indføres en nøiagtig arbeidsfordeling. Til forberedelse av de enkelte avdelingens arbeide opnævner

præsidiat for alle de vigtigste lands vedkommende en ansvarlig referent. I regelen skal denne være et medlem av eksekutiven, eller, hvor det er mulig, av præsidiat. Saadanne referenter som ikke tilhører eksekutiven eller præsidiat, arbeider under kontrol av et medlem av præsidiat.

Præsidiat organiserer et generalsekretariat, som ledes av en generalsekretær. Eksekutiven oppnevner for denne generalsekretær 2 varamænd. Sekretariatet har ikke en selvstendig politisk organisationsfunksjon, det er bare et utøvende organ for præsidiat.

Eksekutiven faar i oppdrag at virke for at der i alle partier indføres en lignende arbeidsfordeling under hensyntagen til forholdene og stillingen i de enkelte land.

Utsendinger.

Eksekutiven sender i forskjellige tilfælder repræsentanter med fuldmagt til de enkelte land, som blir valgt blandt de mest kvalifiserte partifæller i de enkelte avdelinger. Disse repræsentanter utstyres av eksekutiven med den bredeste fuldmagt. I spesielle instruksjoner maa disse repræsentanters funksjoner, deres rettigheter og pligter og deres forhold til vedkommende parti være nøiagtig begrænset.

Eksekutiven gives i oppdrag med særlig omhu at paase, at de 21 betingelser og verdenskongressenes beslutninger virkelig blir gjennomført. Dens repræsentanter faar ettertrykkelig i oppdrag at revidere denne gjennomførelse. Repræsentantene maa mindst en gang maanedlig gi beretning om resultatene av sit arbeide.

Den internasjonale kontrollkommission.

Den internasjonale kontrollkommission blir fremdeles bestaaende. Dens opgaver er de samme som blev formulert av den 3. verdenskongres. Verdenskongressen oppnevner hvert aar 2 nabolands avdelinger, hvis centralstyre hvert vælger 3 medlemmer til kontrollkommissionen blandt sine medlemmer, og disses valg bekreftees av eksekutiven. For det kommende aar overdrar verdenskongressen denne funksjon til den tyske og den franske avdeling.

De tekniske informationsbyraaer.

De tekniske informationsbyraaer blir bestaaende. De har til formaal at gi tekniske informasjoner og deres arbeide underligger eksekutiven.

Den «kommunistiske Internationale».

Den «kommunistiske Internationale» er organ for eksekutivkomiteen, redaksjonen vælges av eksekutiven og sorterer under denne.

Partiprotokollen.

Alle avdelingens centralstyrer er forpligtet til regelmæssig at tilstille eksekutiven protokol fra alle sine møter.

Gjensidig representation.

Det er ønskelig at de viktigste avdelinger i sine naboland med sigte paa gjensidig informasjon og samarbeide opretholder en gjensidig representation. Disse repræsentanters indberetninger stilles samtidig til disposition for eksekutiven. Det er videre ønskelig at oppnevningen av saadanne repræsentanter sker i forstaaelse med eksekutiven.

Avdelingenes kongresser.

I regelen avholdes før K. I.s verdenskongres partikonferanser, henholdsvis utvidede landsstyremøter, som forbereder verdenskongressene og vælger delegerte. De enkelte avdelingens partikongresser finder sted efter verdenskongressen. Undtagelser kan bare finde sted med eksekutivens samtykke. Ved en saadan fremgangsmaate opnaar man at de enkelte avdelingens interesser paa bedste maate blir ivaretatt og samtidig hele den internasjonale bevægelses erfaringer «nedenfra opad» blir utnyttet. Ved en saadan fremgangsmaate blir ogsaa Den kommunistiske Internationale istand til som centralisert verdensparti «ovenfra nedad»

paa den demokratiske centralismes vei at formidle til de enkelte partier de direktiver som følger av de samlede internationale erfaringer.

Demissioner. (Nedlæggelse av tillidshverv.)

Kongressen fordømmer paa det skarpeste de tilfælder av demissioner som har fundet sted fra enkelte partistyrede medlemmers og hele grupper av saadanne medlemmers side. Kongressen betrakter disse demissioner som den største desorganisation av den kommunistiske bevegelse. De ledende stillinger i et kommunistisk parti tilhører ikke stillingens indehaver, men Den kommunistiske Internationale i dens helhet. Kongressen beslutter: Valgte medlemmer av centrale institutioner i en afdeling kan bare nedlægge sit mandat med samtykke av eksekutiven. Demissioner som akcepteres av et partistyre uten eksekutivens samtykke er ugyldige.

Illegalt arbeide.

Overensstemmende med den beslutning av kongressen, hvori der pekes paa at et antal av de viktigste partier efter al sandsynlighet gaar en illegal periode imøte, faar præsidiets i opdrag i særlig grad at lægge vekt paa forberedelsene for vedkommende partier til dette illegale arbeide. Umiddelbart efter kongressens avslutning maa præsidiets indlede de nødvendige forhandlinger med alle vedkommende partier.

Det internationale kvindesekretariat.

Det internationale kvindesekretariat blir som hittil bestaaende. Eksekutiven opnævner den kvindelige sekretær og træffer i forstaaelse med hende alle videre organisatoriske forholdsregler.

Repræsentationen i Ungdomseksekutiven.

Kongressen gir eksekutiven i opdrag at opnævne en regelmæssig repræsentation for Komintern i Ungdomsinternationalen. Kongressen anser det for en av eksekutivens viktigste ppgaver at befordre ungdomsbevægelsens arbeide.

Repræsentationen i Profintern.

Kongressen gir eksekutiven i opdrag sammen med Profinterns centralkomité at finde den bedste form for en gjensidig forbindelse mellem Komintern og Profintern. Den peker paa at særlig i den nuværende periode er de økonomiske kampe paa det aller nærmeste forbundet med de politiske, og et særlig intimt samarbeide mellem kræftene i alle arbeiderklassens revolutionære organisationer er derfor paakrævet.

Revision av statutterne.

Kongressen bekrefter de statutter som blev vedtat av den 2. kongres, og gir eksekutiven i opdrag paa grundlag av de nyfattede beslutninger at omredigere og supplere disse statutter. Dette arbeide maa være utført i rette tid, tilstilles alle partier til forhaandsbehandling og definitivt bekreftes av den 5. verdenskongres.

